Ազգ
Azg armenian daily

22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1997 ՈՒՐԲԱԹ #159 (1413)

Ռուսաստանը բացահայտեց իր՝ աշխարհի ամենալավ հրթիռային համակարգը

21 ՕԳՈՍՏՈՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանն այսօր բացահայտեց իր զինանոցում գոյություն ունեցող հակաօդային պաշտպանության աշխարհի ամենաժամանակակից եւ հզորագույն հրթիռային համալիրը: «Ֆակել» նախագծային բյուրոյի տնօրեն Վլադիմիր Սվետլովն ասաց ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալության թղթակցին, որ իր «Ֆավորիտ» անվան տակ հայտնի համալիրը գերազանցում է ամերիկյան «Փեթրիոթ» հրթիռային համալիրին, որն օգտագործվել էր Պարսից ծոցի պատերազմի ժամանակ Իրաքի խորհրդային արտադրության «Սկադ» հրթիռների դեմ: Սվետլովը նշեց նաեւ, որ «Ֆավորիտը» նախագծվել է ժամանակակից ինքնաթիռներից եւ մարտավարական նշանակության հրթիռներից պաշտպանվելու համար, որ անհամեմատ ավելի հզոր մարտագլխիկ ունի, քան նախորդ մոդելները եւ կարող է ոչնչացնել 200 կմ հեռավորության վրա գտնվող թիրախները: «Ֆավորիտը» ցուցադրվեց միջազգային ավիացուցահանդեսում, որը բացվել էր այս շաբաթ Մոսկվայի արվարձանում գտնվող Բիկովո օդանավակայանում:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Ռիժկովի այցը ավարտվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը օգոստոսի 21-ին ընդունել է ՌԴ Պետդումայի պատգամավոր, «Նարոդովլաստիե» խմբակցության նախագահ, հայ-ռուսական պատգամավորական խմբի ղեկավար Նիկոլայ Ռիժկովին:

Ինչպես տեղեկացնում են նախագահի մամլո ծառայությունից, հանդիպման ընթացքում քննարկվել են հայ-ռուսական հարաբերությունների, երկու երկրների միջեւ խորհրդարանական կապերի խորացմանը, ինչպես նաեւ աղետի գոտու վերականգնման խնդիրներին վերաբերող հարցեր:

Նույն օրը, ըստ ՀՀ ԱԺ մամուլի կենտրոնի, Ն. Ռիժկովին ընդունել է ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը: Նիկոլայ Ռիժկովը այցելել է նաեւ Տավուշի, Լոռու, Գեղարքունիքի մարզերը:

ՀՀ վարչապետը վերադարձավ Հունաստան

Ինչպես Արմենպրեսին հայտնի է դարձել կառավարությանը մոտ կանգնած աղբյուրից, վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը մասնավոր այցով Մոսկվայից մեկնել է Աթենք: ՀՀ վարչապետի մա[illegible] մասին ոչինչ չհայտնեցին: Ավելի ուշ «Երեւան» կենտրոնը տեղեկացրել էր, որ վարչապետը անմիջապես Մոսկվա է մեկնել Աթենքից՝ ընդհատելով տասնօրյա հանգիստը:

ՄԻՋՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ

Ռուսաստանն ու Բելառուսը չմիացած՝ գժտվեցին

21 ՕԳՈՍՏՈՍ, BBC, RFI, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Բելառուսում ռուսաստանյան ՕՐՏ հեռուստածրագրի 6 աշխատակիցների ձերբակալման հետ կապված սկանդալը թեժանում է: Այսօր առավոտյան Ռուսաստանի նախագահի մամլո քարտուղար Սերգեյ Յաստրժեմբսկին հայտարարեց, թե Ռուսաստանը մտադիր չէ դժբախտության մեջ թողնել ձերբակալված թղթակիցներին եւ սպառնաց, որ եթե բոլոր լրագրողները այսօր իսկ մինչեւ երեկո ազատ չարձակվեն, բարեկամության մասին ռուս-բելառուսական պայմանագրին շատ մռայլ ապագա կսպասի: «Ռուսաստանի քաղաքացիների պատիվն, արժանապատվությունն ու առողջությունը ավելի կարեւոր են, քան երկրա-քաղաքական շահերը», ասաց Յաստրժեմբսկին: Այսօր իսկ Բելառուսի ԱԽ-ի ներկայացուցիչը հայտարարեց, որ այսօր ժամը 17-ին ազատ կարձակվեն լրագրողները, որոնք ձերբակալվել էին անցած ուրբաթ օրը: Այդ լրագրողները մեկ ամիս առաջ բռնվելով եւ ազատ արձակվելուց հետո հաջորդ օրն էլի էին փորձել անցնել Լիտվայի եւ Բելառուսի սահմանը, ընդ որում, հենց նույն

տեղով: Հայտնվում է, որ նրանք փորձել են հետաքննել այդտեղից բաց նրանց, իրականացվող լայնամասշտաբ մաքսանենգությունը: Ազատ արձակվող լրագրողներից 3-ը Ռուսաստանի քաղաքացիներ են, իսկ չորսը Բելառուսի: Նրանք են Անատոլի Ադամչուկը, Ալեքսանդր Օհանովը, Վլադիմիր Ֆաշենկոն եւ Վալերի Օստաշկինը: Ինչ վերաբերում է մինչ այդ ձերբակալված Մինսկի բյուրոյի ղեկավար Պավել Շերեմետին եւ նրա գործընկեր Դմիտրի Զավադսկիին, որոնք Բելառուսի քաղաքացիներ են, ապա նրանք առաջվա պես կմնան բանտում եւ կշարունակվի նրանց գործի հետաքննությունը: Այսօր իսկ, Յաստրժեմբսկու հարցազրույցի առիթով Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն հայտարարեց, որ Կրեմլը կամ պետք է հանդես գա պաշտոնական պարզաբանումներով, կամ էլ ներողություն խնդրի Բելառուսից: Դիմելով Բելառուսում Ռուսաստանի դեսպանին, Լուկաշենկոն ասաց, որ եթե իր կառավարության վրա ճնշում գործելը Կրեմլի պաշտոնական քաղաքականությունն է, ապա նա կվերանայի ՕՐՏ-ի լրագրողներին արագ ազատ արձակելու իր խոստումը: Հայտնենք նաեւ, որ Բելառուսի արտգործնախարարությունը երեկ դիմել է հանրապետության կառավարությանը խնդրելով փակել ՕՐՏ-ի բյուրոն Մինսկում Լուկաշենկոյի հասցեին իրադարձությունների անբարեխիղճ լուսաբանման համար:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ֆրանկ Լամբախը հանդիպեց Լեոնարդ Պետրոսյանի հետ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ղարաբաղյան հիմնախնդրի քաղաքական լուծումն անհնար է, եթե հաշվի չառնվեն առկա իրողությունները: Այդ մասին հայտարարել է հանրապետության ղեկավար Լեոնարդ Պետրոսյանը, օգոստոսի 21-ին ընդունելով ԵԱՀԿ Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբում Գերմանիայի ներկայացուցիչ Ֆրանկ Լամբախին, որը շրջագայում է Անդրկովկասում:

Զրույցի ժամանակ, ինչպես հայտնեց ԼՂՀ կառավարության մամլո քարտուղարը, Լեոնարդ Պետրոսյանը նշել է, որ Լեռնային Ղարաբաղը կարեւոր նշանակություն է տալիս ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծման միջազգային միջնորդների ջանքերին: Գերմանացի դիվանագետին նա ծանոթացրել է հանրապետության սոցիալ-տնտեսական եւ արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղություններին, ղարաբաղյան կարգավորման բանակցային գործընթացի վերաբերյալ ԼՂՀ դիրքորոշմանը:

Դրական գնահատելով Մինսկի խմբի շրջանակներում բանակցությունները շարունակելու փաստը, պարոն Լամբախը միեւնույն ժամանակ արտահայտել է [illegible] գործընթացի հետագա խորացման տարածաշրջանում երկարատեւ ու կայուն խաղաղության շուտափույթ հաստատման համար: Նա համաձայնել է Լեոնարդ Պետրոսյանի կարծիքին՝ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ ուղղակի երկխոսության անհրաժեշտության մասին, ինչը, Լամբախի կարծիքով, թույլ կտա վստահություն հաստատել հակամարտ կողմերի միջեւ:

Հանդիպման մասնակիցները համամիտ էին այն հարցում, որ բանակցություններում հնարավոր է առաջընթացի հասնել եւ այդ հիման վրա հակամարտության կարգավորման համապարփակ համաձայնագիր կնքել միայն փոխադարձաբար ընդունելի փոխզիջումների ունման ընթացքում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բրիտանիան քննարկում է Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները

Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Ջոն Միտչելը հուլիսին այցելել է Անկարա՝ արտգործնախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ քննարկելու Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները: Ինչպես հայտնել են բրիտանական դիվանագիտական աղբյուրները, դեսպանը թուրք պաշտոնյաներից հետաքրքրվել է, թե Անկարայում ինչ է անհրաժեշտ Հայաստանի հետ իր կապերը բնականոն դարձնելու համար: Թուրք պաշտոնյաներից մեկը շեշտել է, որ Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ որեւէ միջնորդություն արդյունավետ չի կարող լինել մինչեւ հայերը չհրաժարվեն «ադրբեջանական հողից»:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Նոր եւ խիստ պատժամիջոցների սպառնալիք Սրբսկա հանրապետությանը

21 ՕԳՈՍՏՈՍ «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Բոսնիա Հերցեգովինայում միջազգային հանրության հատուկ բանագնաց Կարլոս Վեստենդորֆը նախազգուշացրեց բոսնիացի սերբերին, որ եթե նրանք 1 օրվա ընթացքում շատ քայլեր չձեռնարկեն մահմեդա-խորվաթական դաշնությանը ինտեգրացվելու ուղղությամբ, Սրբսկա հանրապետության դեմ նոր եւ խիստ պատժամիջոցներ կկիրառվեն: Վեստենդորֆի գրասենյակը հրապարակեց նրա նամակը Մոմչիլո Կրայիշնիկին: Վեստենդորֆը պահանջում է անհապաղ համաձայնության գալ քաղաքացիության մասին ընդհանուր օրենքի եւ անձնագրերի, ինչպես նաեւ քաղաքացիական օդագնացության ընդհանուր համակարգի ստեղծման խնդիրների շուրջ:

Հրադադարը խախտվեց Աֆղանստանում

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աֆղանական ընդդիմադիր ուժերը օգոստոսի 21-ին լայնածավալ հարձակման են անցել Քաբուլի հյուսիսային մասում Աֆղանստանի մայրաքաղաքից հեռացնելու իշխող Թալիբանի ոստիկանությանը: Իսլամական լրատվական գործակալությունը հաղորդել է, թե պաշտպանության նախկին նախարար Ահմադ Շահ Մասուդը ղեկավարել է պաշարված մայրաքաղաքից 25 կմ հյուսիս գտնվող Թալիբանի զինված ուժերի դեմ հարձակումը: Նույն աղբյուրը նշել է նաեւ, թե Մասուդի ռազմական ինքնաթիռները ռմբակոծել են թալիբների հենակետերը: Օգոստոսի 21-ի մարտը փաստորեն խախտել է ժամանակավոր հրադադարը եւ ՄԱԿ-ի հատուկ պատվիրակ Լախդար Բրահիմիի միջնորդական ջանքերը:

Բերեզովսկին պաշտոնաթո՞ղ

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Չստուգված տվյալների համաձայն, Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի առաջին տեղակալ Բորիս Բերեզովսկին պաշտոնաթող է եղել: Այս մասին օգոստոսի 20-ին հաղորդել են ռուսական աղբյուրները: Սակայն ԱԽ քարտուղար Իվան Ռիբկինը չի հաստատել այդ տեղեկությունը: «Ես պետք է վճռականորեն պաշտպանեմ Բորիս Բերեզովսկուն, թեկուզեւ խղճի մտոք», հայտարարել է Ի. Ռիբկինը: Նրա խոսքերով, Բ. Բերեզովսկին ամբողջ տարին համբերատար վարել է բազմաբարդ բանակցային գործընթացը չեչենական կողմի հետ, նպաստելով Չեչնիայի տնտեսության, սոցիալական ոլորտի կայացմանը: Այդ գործում ներգրավվել է նաեւ մասնավոր կապիտալը, եւ չեչենական ղեկավարությունը քաջատեղյակ է դրան:

Վախճանվեց Յուրի Նիկուլինը

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Մոսկվայի էնդովիրաբուժության եւ լիթոտրիպսիայի կենտրոնում սրտի վիրահատությունից 16 օր անց այսօր վախճանվեց 75-ամյա Յուրի Նիկուլինը:

Կենտրոնի ղեկավար Ալեքսանդր

Բրոնշտեյնի խոսքերով, վիրահատությունը «հուսահատության քայլ» էր: Մի կողմից այն չէր կարելի չանել, փակվել էին հիվանդի սրտի երեք գլխավոր անոթները, մյուս կողմից՝ գոյություն ունեին շատ հակացուցումներ: Յուրի Նիկուլինը տառապում էր ծանր շաքարախտով, փաստորեն, չէին գործում նրա թոքերը:

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանի պահպանողական հոգեւորականությունն ընդունեց Խաթեմիի բարեփոխումների ծրագիրը

ԹԵՀՐԱՆ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մեջլիսի պահպանողական հոգեւորականությունը ճանապարհ է հարթել նախագահ Մոհամմադ Խաթեմիի բարեփոխումների համար եւ վստահության քվե է տվել նախագահի որակմամբ «գիտական» կաբինետի բոլոր անդամներին: Մեջլիսը վստահություն է արտահայտել բոլոր 22 անդամների նկատմամբ, ներառյալ մշակույթի նախարար Աթաոլլահ Մոհաջերանիին, որի թեկնածությունը խստորեն քննադատվում էր պահպանողական թեւի կողմից: Պահպանողականները Մոհաջերանիին խարանում էին լիբերալ, աշխարհիկ եւ ծայրահեղ արեւմտյան դիրքորոշում ունենալու համար: Խաթեմին 17 նոր նախարար է նշանակել, որոնք, փորձագետների կարծիքով, բարեփոխումներ կիրականացնեն իրենց նախարարություններում:

«Գիտությունը եւ կրթությունը Խաթեմիի համար ավելի կարեւոր հանգամանքներ են, քան գաղափարախոսությունը», հայտնել է մի պատգամավոր: Նոր կառավարության կազմում նախարարներից յոթը ունեն գիտության դոկտորի կոչում, ութը ինժեներներ են: Արդարադատության, հետախուզության եւ ներքին գործերի նախարարները հոգեւորական կոչում ունեն: Գաղտնի ծառայության նոր ղեկավար, հոգեւորական Քորբան Ալի Դորի Նաջաֆաբադին, խոսելով Միկոնոսի դեպքի մասին, DPA գործակալությանը հայտնել է, որ ինքը Գերմանիայի հետ ավելի լավ հարաբերությունների կողմնակից է: Ալի Ֆալլահիանին փոխարինողը չի ժխտել, որ Խաթեմիի կողմից իր նշանակումը տեղի է ունեցել արտաքին քաղաքականության նկատառումներով: «Խաթեմին կտրեց սառույցը եւ վերահեղափոխեց իսլամական հեղափոխությունը», Թեհրանում հայտնել է արեւմտյան մի դիվանագետ: Ըստ նրա, բարեփոխումների կյանքի իրականացումը կախված է այն բանից, թե որքանով է Արեւմուտքը պատրաստ երկխոսության վերսկսմանը:

ԱԶԳ **տեղական**

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Վեհափառ հայրապետն ընդունեց Նիկոլայ Ռիժկովին, Ջեկ Ռիդին, ՀՀ նախարարների

Անցնող մի քանի օրերին, ինչպես հաղորդում են Մայր աթոռի դիվանից, Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա կաթողիկոսի մոտ եղան պաշտոնական բազմաթիվ ընդունելություններ: Օգոստոսի 20-ի առավոտյան Վեհափառն ընդունեց ՀՀ արդարադատության նախարար Մարատ Ալեքսանյանին եւ առողջապահության նախարար Գագիկ Ստամբոլցյանին, որոնց ընկերակցում էր Վաղարշապատի քաղաքապետ Երվանդ Աղվանյանը: Վեհափառի օրհնությունն ստանալով, Վեհափառի եւ նախարարների միջեւ զրույց տեղի ունեցավ վերջիններիս գլխավորած բնագավառների տարբեր հարցերի շուրջ:

Նույն օրը Վեհափառն ընդունեց Մ. Նահանգների Սենատի անդամ Ջեկ Ռիդին, որին ընկերակցում էին վերջինիս օգնականը, Հայաստանում հայկական համագումարի ներկայացուցիչները: Մեկ ժամ տեւած զրույցի ընթացքում Ամենայն հայոց հայրապետի եւ հյուրերի խոսակցության առարկա եղավ Հայաստանում եւ Արցախում տիրող կացությունը, դեռեւս անլույծ մնացած հարցերի լուծման հնարավորությունները:

Հաջորդ օրը՝ օգոստոսի 21-ին, Վեհափառին այցելեց Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավոր Նիկոլայ Ռիժկովն իր տիկնոջ հետ: Վեհարանում տեղի ունեցած զրույցի ընթացքում Հայոց կաթողիկոսը ողջունեց հյուրին որպես հայ ժողովրդի մեծ բարեկամի, հիշեց նրա սրտացավ վերաբերմունքը հատկապես 1988 թ. ահեղ երկրաշարժից հետո: Իր հերթին, պրն Ռիժկովը խոսեց հայ ժողովրդի կյանքում եկեղեցու կարեւորագույն դերի մասին: Վեհափառն ու հյուրերը հուշանվերներ փոխանակեցին:

Նույն օրը Ս. Էջմիածնի վեհարանում Գարեգին Ա կաթողիկոսն ընդունեց ՀՀ բնապահպանության նախարար Սարգիս Շահազիզյանին ու նրան ընկերակցող փոխնախարարներ Կարեն Հակոբյանին եւ Արմեն Յունանյանին: Զրույցի ընթացքում, այլ հարցերի շարքին արծարծվեց նաեւ Խոր Վիրապի վանքը շրջապատող տարածքի կանաչապատման ու բարեկարգման, ինչպես նաեւ Էջմիածին քաղաքում ժամանակին Ներսես Աշտարակեցու անտառի, հարակից լճի վերականգնման ու խնամքի հարցերը:

Մովսես Աբելյանը գտնում է, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը շատ լավ է վարվում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Հայաստանը հնարավոր ամեն բան անում է Ղարաբաղի հիմնախնդիրը ճիշտ ներկայացնելու համար», - օգոստոսի 21-ին կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՄԱԿ-ում Հայաստանի ներկայացուցիչ Մովսես Աբելյանը: Նրա գնահատմամբ, Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը շատ լավ է վարվում, բոլոր ռեզերվները, որոնք եղել են, ժամանակին օգտագործվել են: Ըստ Մ.Աբելյանի, եթե Ադրբեջանը ընդունված ցանկացած փաստաթուղթ կամ նամակ անմիջապես փոխանցում է մամուլին, դա դեռ չի նշանակում, թե Ադրբեջանի դիվանագիտությունը լավ է աշխատում, իսկ Հայաստանինը՝ ոչ: «Եթե արտաքին քաղաքականությունում տարվող աշխատանքը ներկայացվի մամուլում, ապա թերթերը հնարավորություն չեն ունենա գրելու այլ իրադարձությունների մասին»,- ասաց նա:

Մ.Աբելյանը լրագրողներին համառոտ ներկայացրեց ՄԱԿ-ի կառուցվածքը, աշխատանքը եւ Հայաստանի ներկայացուցչության աշխատանքը: Հիշատակվեց ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի 1993թ.-ի 822 բանաձեւը, որի ընդունման ժամանակ Ադրբեջանն առաջարկում էր Հայաստանը ճանաչել որպես ագրեսոր եւ կիրառել համապատասխան պատժամիջոցներ: Բանաձեւի նախնական տարբերակում նշվում էր, թե Հայաստանի բանակը գրավել է Ադրբեջանի տարածքները: Բանակցությունների արդյունքում «Հայաստանի բանակը» արտահայտությունը փոխարինվեց «էթնիկական հայկական զորքերով», իսկ վերջնական տարբերակում մնաց «տեղական հայկական ուժերը» բառակապակցությունը:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հրանտ Բագրատյան. Ինչ անել

«Երբ իշխանությունը հզոր է իրեն զգում, քաղաքական կյանքն այլանդակվում է»

Երեկ մամուլի ազգային ակումբի նախաձեռնությամբ ՄԱԿ-ի Երեւանյան գրասենյակի հասարակական տեղեկատվության սրահում «Տնտեսական ուղեծիր» ծրագրի շրջանակներում կայացավ հանդիպում ՀՀ նախկին վարչապետ, «Ազատություն» կուսակցության նախագահ Հրանտ Բագրատյանի հետ:

Պրն Բագրատյանը նախ ներկայացրեց ներկայիս իր գործունեությունը, նշեց, որ վերջերս թերթերը իր անձի վերաբերյալ գրեթե 90 տոկոսով աղավաղված ինֆորմացիա են հրապարակում: Մեկ անգամ եւս ընդգծեց, որ աշխատում է Միջազգային արժութային հիմնադրամում խորհրդական, վերջերս ավարտել է աշխատություն նվիրված Ռուսաստան-Ուկրաինա ենթակառուցվածքների բարեփոխումներին, որի ընդլայնված քննարկումը կայացավ հունիսին, ու հիմնականում ներկայացվել են իր պատկերացումները ֆոնդի քաղաքականության, հնարավոր սխալների եւ առաջացած խնդիրների մասին, որոնք առաջ կգան ԱՊՀ երկրներում: Հույս հայտնեց, որ եթե մեկ կարծիքով կարողանա օգնել մարդկանց, ապա մեծ աշխատանք կատարած կլինի:

Խոսելով «Ազատություն» կուսակցության մասին նշեց, որ ամբիցիոզ չի եւ միակ ճիշտ գաղափարախոսությունը ազատականն է: Բացարձակ համոզվածությամբ ընդգծեց, որ սոցիալ-դեմոկրատիան եւ կոմունիզմը կործանման են տանելու երկիրը եւ քաղաքական միտումներն ակնհայտ են: Հետվարչապետության այս շրջանը Բագրատյանը համարեց իր համար փորձության շրջան, ասելով, թե միեւնույն է ավելի դաժան, ցածր տեմպերով լավագույնս կարվի այն, ինչ որ անում էինք: «Ես չեմ ընդունում, որ ասում են քաղաքական գործիչ եմ, ինձ համար քաղաքականությունը սոցիալ-տնտեսական իրականություն է», ընդգծեց նա:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին նախկին վարչապետը տեղեկացրեց, որ 1996-ի հոկտեմբերին ՀՀ-ի կառավարությունը Համաշխարհային բանկի կողմից ճանաչվեց թիվ մեկը բարեփոխումներ անող բոլոր կառավարությունների մեջ: Խոսելով Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի մասին, նշեց, որ ՄԱԿ-ի կանոնադրությամբ ազգերի ինքնորոշումն առաջին կետում է, տարածքային ամբողջականությունը՝ չորրորդ, բայց գործնականում ճիշտ հակառակն է: Այս խնդիրը պետք է նայել մի ժողովրդի տեսանկյունից, որն ազգային խնդիր է ուզում լուծել: Երբ Հայաստանը չտիրի այն մարդկանց հասկանալ, որոնք մեր ժողովրդի հարցն են լուծում, որ մեր ուզածը ճիշտ է եւ արդարացի, հետագայում շատ բան կկորցնենք: Մենք պետք է Արցախի տարածքները ծաղկեցնենք գործնականում, ասաց նա եւ խորհուրդ տվեց, որ մեղավորին դրսում չփնտրենք: Բայց եթե Ռուսաստան-Բելառուս միությանը միանալու համար 812 հազար ստորագրություն է հավաքվում, ապա դա նշանակում է Ղարաբաղի կործանում, այդ ժողովուրդը չի կարող ինքնուրույն ապրել:

«Մարդիկ, որ քննադատում են Ռուսաստանի իշխանություններին, առանց հարց տալու պատրաստ են միանալու շուկայական Ռուսաստանին, որ դեռ կոմունիստները հաղթանակ չեն տարել: Այդ հարվածից դուրս գալը բարդագույն խնդիր կլինի: Մենք ունեցել ենք այդ հնարավորությունը եւ մեր երկիրը վերջին երկու տարում զարգանում է չափազանց դժվարությամբ. հակառակորդը հիմնականում ներսում էր՝ իշխանության մեջ, նա չէր ուզում, որ լիբերալ հասարակությունը լինի, քանի որ միայն այդ դեպքում հասարակական կոմպրոմիս կկայանա»: Այնուհետեւ, պրն Բագրատյանը վստահ հայտարարեց, որ այս տարի աշնանը հայ ժողովուրդը ապրելու է իր մեծագույն դրամատիկ ժամանակներից մեկը:

Խոսելով արդյունաբերության նախկին նախարար Թեյմուրազյանի ձերբակալման վերաբերյալ, ասաց, որ դատախազությունը գործը քննում է մեկ տարուց ավելի: Բացարձակ անընդունելի համարեց, որ մարդկանց բռնի կերպով տանում են քննչատուն. այս քաղաքականությունը, որ տարվում է այդ համակարգում, պարզապես համեմատելի է միայն 1937-ի հետ: «Ես չեմ սիրում հեռուստատեսության այդ սցենարները, երբ մարդուն բռնում են եւ հանկարծ այդ վայրկյանին հայտնվում է «Լրաբերի» օպերատորը: Թեպետ, որոշ բարեփոխումներ վերջերս նկատվում են, բայց մարդուն գալիս են խանութից տանում, ասելով, թե պատճառը հետո կիմանաս: Կալանավորում են հանցագործին, մարդասպանին, որպեսզի ուրիշներին չվնասի: Հիմա հասկանում եք, թե ինչու են դատախազական բարեփոխումները ձգձգվում: Ինչպես կարելի է մարդուն միեւնույն համակարգում բռնել, քննել եւ նստեցնել: Երբ նա մեկ գողություն է արել, ապա պատրաստ է խոստովանել հարյուրը: Նման բան ամբողջ աշխարհում գոյություն չունի: Սրանք քրեական օրենսգիրքը փոխելու հետ ոչ մի կապ չունեն, այլ կազմակերպչական հարցեր են, որոնք 5 րոպեում կարելի է լուծել: Դատավարության գործերը տեւում են տարիներ: Սա անհանդուրժելի է»:

Խոսելով վարչապետների գործունեությունից, ասաց, որ վերջերս «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի սյունակներից է միայն տեղեկացել, որ չորս ամսում եղել է տնտեսության 20 տոկոսի անկում, այն դեպքում, երբ միայն երեք տարում իր վարչապետության օրոք տնտեսությունում 15 տոկոս աճ եղավ:

Խորը հարգանքով խոսելով Ռոբերտ Քոչարյանի անձի նկատմամբ, հույս հայտնեց, որ նա համարձակ քայլեր կձեռնարկի, եւ ջանադիր աշխատանքի ականատեսը կլինենք: Անդրադառնալով հանրապետության կառուցվածքային փոփոխություններին, ասաց, որ բացարձակապես անթույլատրելի էր էկոնոմիկայի նախարարության լուծարումը: «Ինչո՞ւ պառակտվեց մամուլի վարչությունը, զարմանալի է, որ չմիացան տնտեսության եւ կապի նախարարությունները: Հունվարի 1-ից ինչո՞ւ հայ մամուլը 3-4 մասի չի բաժանվում, ինչո՞ւ հեռուստատեսությունը 3-4 ծրագրերով չի սեփականաշնորհվում»: Անհապաղ համարեց սեփականաշնորհումն արագացնելը եւ վաուչերները ժողովրդին բաժանելը, քանի որ կոպիտ սխալ է սեփականաշնորհումից փող ակնկալելը: Ընդգծեց, որ աշխարհում չկա մի երկիր, որ սեփականաշնորհումով բյուջե համալրի: Քաղաքական կյանքը ՀՀ-ում գնահատեց մեռյալ, ընդգծեց, որ իշխանությունները իրենց պինդ են զգում, ոչինչ չի փոխվելու եւ, որ վաղաժամ ընտրություններ չեն կայանա, որին ինքն անձամբ նույնպես դեմ է: «Ցանկանում եմ, որ ՀՀ նախագահը հասկանա, որ այդպես շարունակել չի լինի, եւ իրենք էլ չպետք է այդպես շարունակեն: Իհարկե, ամեն ինչ իր ժամանակն ունի: Երբ իշխանությունը հանգիստ է, հզոր է իրեն զգում, քաղաքական կյանքն այլանդակված է»:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Մայրաքաղաքում խմելու ջրի պակասը պայմանավորված է ոռոգման սեզոնով

ԵՐԵՎԱՆ. 21 ՕԳՈՍՏՈՍ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Երեւան քաղաքի բնակիչներին խմելու ջրի անհրաժեշտ քանակով ապահովելու համար անհրաժեշտ է նախ եւ առաջ լուծել ոռոգման ջրի խնդիրը», հայտարարեց «Ջրմուղ-կոյուղի» պետական ձեռնարկության գլխավոր ինժեներ Հենզել Խաչատրյանը: Ըստ նրա, 25 ջրատարներով վայրկյանում 11.5 հազ. լիտր կամ ամիսը 30 մլն խմ ծավալով Երեւան քաղաքին մատակարարվող ջուրը ոչ ամառային սեզոնին բավարարում է բնակչության կարիքների 99 տոկոսը: Երեւանի մի շարք շրջանների ջրամատակարարման վատթարացումը կապված է ամառային, այն է, ոռոգման սեզոնն սկսվելու (ապրիլից ամառվա վերջ), խմելու ջրի նպատակային եւ ոչ նպատակային ծախսի մեծացման հետ:

Հ. Խաչատրյանը, մասնավորապես, հայտնեց, որ Արմավիրի եւ Կոտայքի մարզերի գյուղերում խմելու ջուրն օգտագործվում է մեծ տարածքով հողերի ոռոգման համար: Օրինակ, Ավան-Առինջ գյուղում խմելու «Կաթնաղբյուր» ջրատարից ոռոգվում են մի քանի տասնյակ հա հողամասեր, որով էլ պայմանավորված է ջրի պակասը Ավանի համայնքում:

«Ոռոգման ջրի սուր պակասի պայմաններում մենք չենք կարող արգելել մարդկանց խմելու ջուրն օգտագործելու ոռոգման նպատակով: Մյուս կողմից, 2 կամ 3 հսկիչների ուժերով յուրաքանչյուր համայնքում գործնականում անհնար է իրականացնել ջրօգտագործման հսկողությունը», ասաց պրն Խաչատրյանը:

Խնդրի ժամանակավոր լուծումը, ըստ Հ. Խաչատրյանի, ջուրը բնակելի շրջաններին գրաֆիկով մատակարարելու մեջ է, օրինակ, օրը 2-3 անգամ կամ գիշերվա ընթացքում (ոչ նպատակային ծախսերը կրճատելու նպատակով):

«ՆՏ». Ոռոգման ջրի ինքնարժեքը տատանվում է 1 խմ-ը 2.95-5.95-ի միջեւ, իսկ խմելու ջրի ինքնարժեքը կազմում է մեկ միավոր ծավալի դիմաց 28.85 դրամ:

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Աշխարհը եւ մենք» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման, որին կմասնակցեն ՀՀ մշակույթի նախարարը, ՄԱԿ-ի Ասոցիացիայի եւ ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնի ներկայացուցիչները: Հանդիպման ժամանակ կներկայացվի նաեւ ՄԱԿ-ի օրվան նվիրված միջոցառումների ծրագիրը: Հանդիպումը կկայանա օգոստոսի 26-ին, ժամը 11:00-ին ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության սրահում (Կարլ Լիբկնեխտի 14):

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Ցղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Ուկրաինան գտել է իր տեղը արևի տակ

Այսուհետ անկախության 6-րդ տարեդարձի առթիվ

1991-ի օգոստոսի 24-ին Ուկրաինայի Հանրապետության Գերագույն ռադան ընդունեց երկրի անկախության հռչակագիրը, որը վավերացվեց դեկտեմբերի 1-ին համաժողովրդական հանրաքվեին մասնակից դարձած բնակչության ավելի քան 90 տոկոսի կողմից: Անկախության 6-րդ տարեդարձի շեմին Ուկրաինան կարևորագույն քաղաքական գործոն է միջազգային դիվանագիտական համակարգում, ինչ-որ չափով նրա փոփոխությունները որևէ պատահական, նույնքան և օրինաչափ երևույթ են հետխորհրդային տարածության լայն սահմաններում: Պաշտոնական Կիևի արևմտյան դիրքորոշումը, փաստորեն, «կարողացավ» խթանել նաև տնտեսական զարգացման գործընթացը. ուկրաինական արժույթը կայուն դրամական միավոր է, օգոստոսի միջին սղաճը չի անցնում 1 տոկոսը, 1996-ին ուկրաինական ագրարա- շրջափակման մեջ և, իհարկե, դեռ պետք է գտնի փակուղային իրավիճակից դուրս գալու ուղղություններ: Ուկրաինան ներկայումս չի կարող լինել Հայաստանի ստրատեգիական գործընկեր, այս հարցում նրա դիրքորոշումը հստակ է, սակայն դա չի նշանակում, որ Կիևը դեմ է երկկողմ հարաբերություններին: Միևնույն ժամանակ, պաշտոնական Երևանը եղել և մնում է Կրեմլի հավատարիմ դաշնակից, և հարցը

նախանձելով վաղվա Եվրոպայի տնտեսա-քաղաքական ուրվագծերը: Նման հաջողություն ապահովելու համար երկրին անհրաժեշտ էր «հրաժարվել» աշխարհում երրորդ տեղը զբաղեցնող միջուկային պաշարներից: Այս հանգամանքը, ինչպես նաև հանրապետության հսկայական տնտեսական ու կողմնորոշիչ ներուժը թույլ տվեցին ստորագրել միջպետական մի շարք իրավաքաղաքական փաստաթղթեր (Ուկրաինայի և Բելառուսի պետական սահմանի մասին պայմանագիր, Ուկրաինայի և Լեհաստանի նախագահների համատեղ դիմումը ընկերության, համագործակցության և ընկերության մասին, Ուկրաինայի և Ռումինիայի բարիդրացիական հարաբերությունների և համագործակցության պայմանավորվածության, Ռուսաստանի և Ուկրաինայի պայմանագիր, ինչպես նաև մի շարք պայմանագրեր սևծովյան նավատորմի վերաբերյալ): Առանձնապես շեշտվում է Ուկրաինայի ՆԱՏՕ-ի միջև խարտիայի ստորագրումը, որը, Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլի գնահատմամբ, «խաղաղ և գիտակից Եվրոպայի գլխավոր գրավականն է»:

Անկախության 6 տարիների ընթացքում հանրապետությունը կարծես թե վերջնականապես կողմնորոշվել է արտաքին դիվանագիտության ասպարեզում և այժմ վառ արտահայտված արևմտամետ երկիր է: Ընդհանուր առմամբ հարկ է նշել, որ հետխորհրդային տարածքում ծնված կամ վերածնված պետությունները նախևառաջ կարևորել են հենց այդ խնդիրը, կապված երկրի քաղաքական դիրքորոշման և տնտեսական զարգացման մոդելի խնդրի հետ: Միայն նման հարցերի լուծմամբ է պայմանավորված հետագա երկրների տնտեսական աճը, և Ուկրաինայի պարագան սրա լավագույն վկայությունն է: Վարչապետ- տեսակների արտահանումն ավելացել է շուրջ 21 տոկոսով (Կենտրոնական և Արևմտյան Եվրոպայի պետությունների ամենաբարձր ցուցանիշը): Բացի այդ, 1994-ի հոկտեմբերից 1997-ի ապրիլ ամիսը հանրապետության բնակչության ամսական աշխատավարձը աճել է ավելի քան 4 անգամ՝ 22 դոլարից հասնելով 90-ի:

Այս ամենից զատ Ուկրաինան այսօր [illegible] քաղաքական [illegible] բյեկտ է իր բարձր ձայնով և արև[illegible] ժամանակակից կերպարանքով:

Հանրապետության անկախության 6-րդ տարեդարձի առթիվ Ալեքսանդր Բոժկոն Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպանը, հանդիպման էր հրավիրել լրագրողներին 3-4 բառով «հիշեցնելու» իր երկրի հետխորհրդային զարգացման ներկան: Նա նշեց, որ հայ-ուկրաինական հարաբերությունների զարգացմանը նպաստող «կարևորագույն իրադարձություն էր ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի այցը Ուկրաինա, որտեղ ստորագրվել են մի շարք տնտեսական փաստաթղթեր»: Ավելացնենք, որ փաստաթղթերի ստորագրությունը, իրոք, կարևոր է և հայկական հարցերի համատեքստում անհրաժեշտ: Հայաստանը այսօր մնում է տվյալ դեպքում ոչ միայն «այլընտրանք չունենալու մեջ է»: Այս կապակցությամբ տարածաշրջանային մամուլը հատկապես վերջերս հաճախ է կառուցում կանխատեսումներ կապված մասնավորապես ԱՊՀ միության սեպտեմբերյան համաժողովի հետ: Այսպես, օրինակ, [illegible] ադրբեջանական մամուլի [illegible] Ուկրաինայի [illegible] Վրաստանի և Ադրբեջանի «անջատողական դեմարշը» [illegible] սեպտեմբերին ԱՊՀ նախագահների Քիշնևում կայանալիք գագաթաժողովի ժամանակ: Այս կապակցությամբ Ալեքսանդր Բոժկոն բնականաբար մերժելով սույն Ուկրաինայի պարագայի շուրջ ասաց. «Չեմ կարծում... մենք աշխատում ենք այնպիսի կազմակերպությունների հետ, որոնք մեզ օգուտ են բերում: Այս առումով ինչպե՞ս կարող ենք այսպես միանգամից խզել մեր հարաբերությունները ԱՊՀ-ի հետ: Միևնույն ժամանակ, ԱՊՀ շրջանակներում Ուկրաինան աշխատում է միայն իրեն հետաքրքրող կառույցների հետ: Օրինակ, ռազմական համագործակցությունը մեզ չի հետաքրքրում»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՇՐՋԱՆ

Ադրբեջանի ընդդիմությունը դիմել է ՄԱԿ՝ ԼՂ նախագահական ընտրությունները կասեցնելու կոչով

ԲԱՔՈՒ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ASSA-IRADA: Ադրբեջանի Ազգային ճակատը դիմել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդ և ԵԱՀԿ անդամ երկրներին՝ Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունենալիք նախագահական ընտրությունները կասեցնելու կոչով: Հայտարարության մեջ ասված է, որ «հայ զավթիչները, հանդուգն կերպով օգտվելով իրենց անպատժելիությունից, հասաս քայլերով շարունակում են իրենց ագրեսիան Ադրբեջանի դեմ՝ ադրբեջանական մարզերը Հայաստանին միացնելու և իրենց իշխանությունը օրինականացնելու նպատակով»: Դիմելով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդ և ԵԱՀԿ անդամ երկրներին, Ազգային ճակատը կոչ է արել իրենց վերաբերմունքը ցուցաբերել Լեռնային Ղարաբաղի նախագահական ընտրությունների նկատմամբ և օգնել կանգնեցնելու նման գործողությունները:

«Ադրբեջանցիների հայ հերոսը» ձերբակալվեց Տավուշում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերյանի ՆԳ բաժնի ձեռնարկած օպերատիվ միջոցառումների շնորհիվ ձերբակալվել է Տավուշի մարզի Այրում գյուղի բնակիչ 21-ամյա Վահե Սիարոնյանը: Նա հեղինակ է բազմաթիվ անասնագողությունների: Այրումի մի բնակչից երինջ գողանալով՝ հասցրել է Վրաստանի Մառնեուլի շրջանի ադրբեջանաբնակ Ախլո գյուղ: Վերստին ծննդավայրից երկու ոչխար, մեկ ուրիշ անգամ մեկ հորթ և մեկ երինջ գողանալով՝ հասցրել է Սադախլո և վաճառել ադրբեջանցիներին: Նա փորձել է գողացված ավտոմեքենա հասցնել Մառնեուլի ադրբեջանցիներին, սակայն Ճոճկան գյուղի այգիներում մեքենայի բենզինը սպառվել է: Վահե Սիարոնյանն ամիսներով ապրել է Մառնեուլի Ախլո գյուղի ադրբեջանցիների տներում և հայերից իր գողությունների համար ադրբեջանցիները նրան շնորհել են «Ադրբեջանցիների հերոս» մականունը: Գողը չի խնայել նաև սեփական պապին՝ նրա տնից գողանալով «Պանասոնիկ» մագնիտոֆոնը: Ի վերջո, տասը հանցագործությունների հեղինակ Վահե Սիարոնյանը Նոյեմբերյանի ոստիկանների կողմից ձերբակալվել է Ճոճկանի այգիներում:

Սուխումում պատանդ վերցվածներից երկուսը հայ են

ԹԲԻԼԻՍԻ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս Սուխումում անհայտ անձինք պատանդ են վերցրել յոթ մարդու՝ հինգ աբխազի և երկու հայի: Այս մասին հաղորդում է «Կավկազպրես» գործակալությունը՝ վկայակոչելով վստահություն ներշնչող աղբյուրները: Տեղեկատվության համաձայն, աբխազական կողմը համարում է, որ առևանգումը վրացական պարտիզանների ձեռքի գործն է: Առայժմ առևանգողները ոչ մի պահանջ չեն ներկայացրել:

ԹԵՀՐԱՆ

Դամասկոսի հետ Երևանի կապերի ամրապնդումը կարևոր է քաղաքական, տնտեսական և ռազմական առումներով

Հայտարարում է «Իրանի ձայն» ռադիոկայանը

ԹԵՀՐԱՆ, 21 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անդրադառնալով Հայաստան-Սիրիա փոխհարաբերությունների զարգացմանը, «Իրանի ձայն» ռադիոկայանը օգոստոսի 21-ին փաստել է, թե Սիրիան ու ՀՀ-ն երկար ժամանակ է, ինչ քաղաքական ցանկալի կապեր ունեն: Սիրիայի հյուսիսում և հատկապես Հալեպում զգալի թվով հայերի գոյությունը, ըստ ռադիոկայանի, կարևորում է երկկողմ կապերի ծավալումը: Սիրիայի պաշտոնատարները ձգտում են Հայաստանի փորձն ու տեխնոլոգիան օգտագործել իրենց տնտեսության զանազան ոլորտներում: Միևնույն ժամանակ, ռադիոկայանը գտնում է, որ երկկողմ կապերի սերտացման կարևոր պատճառներից մեկը քաղաքական ու հասարակական նկատառումներն են: Թուրքիայի և սիոնիստական վարչակարգի մերձեցումը և հատկապես թուրք-իսրայելական ռազմական համագործակցությունը խիստ մտահոգում են Դամասկոսին, որը ձգտում է տարածաշրջանում գործընկերներ ունենալ: Դամասկոս-Աթենք կապերի ամրապնդումը և Դամասկոս-Բաղդադ հարաբերությունների վերջին փոփոխությունները կարևորվում են հենց այս առնչությամբ: Իր հերթին Թուրքիան ևնիցս Սիրիային, Հունաստանին ու Հայաստանին ամբաստանել է Քրդական բանվորական կուսակցությանը հովանավորելու համար: Հայաստանի իշխանությունները, նկատի ունենալով Ադրբեջանի հետ տարածքային տարաձայնությունները, ընդառաջում են հարևան երկրների հետ քաղաքական ու տնտեսական համակողմանի կապերի ծավալմանը: Ըստ ռադիոկայանի, Դամասկոսի հետ Երևանի կապերի ամրապնդումը մեծ կարևորություն ունի տնտեսական, քաղաքական և ռազմական առումներով:

Եվրամիությունում փախստականների իրավունքների մասին

Եվրամիության (ԵՄ) տեղեկագրերը հայտնում են Եվրահանձնաժողովի ԵՄ մասին համաձայնագրի այն փոփոխությունների նախագծի մասին, որն ուղղված է տեղաշարժի հարցերի, փախստականների իրավունքների և քաղաքական ապաստանի հասկացման համաձայնեցված քաղաքականության մշակմանը: Ամստերդամյան համաժողովում այն ընդունվեց միաձայն: Մասնավորապես կներմուծվի գործելակերպ, որի դեպքում տվյալ ոլորտում Եվրահանձնաժողովի առաջարկները, ԵՄ խորհրդի որակավորված մեծամասնության կողմից հավանության արժանանալու դեպքում, կընդունեն օրենքի ձևեր, որ պարտադրված կլինեն կիրառել ԵՄ ողջ տարածքում: Գիտակցվում է ԵՄ անդամ երկրների միջև համակարգման առավել անհրաժեշտությունն այն հարցերում, ինչպիսին են փախստականի կարգավիճակի հասկացման մոտեցումը [illegible] անձերի խնամակալման ժամանակավոր պայմանների նվազագույն չափանիշների մշակումը և այլն: Բոլոր այս միջոցառումները գործողության մեջ կդրվեն ամստերդամյան համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո 5 տարվա ընթացքում:

Ներկայումս ԵՄ երկրներում կիրառվում է փաստաթղթերի ճշգրտման բազմազան ընթացակարգ: Միակ համընդհանուր սկզբունքը դիմումների քննության անհրաժեշտությունն է ԵՄ առաջին երկրում, որի տարածք ժամանել է դիմողը: Քաղաքական ապաստանի տրամադրման խնդրանքով դիմած մարդկանց համար հաճախ դա վերածվում է ձանձրալի սպասման, երբ պաշտոնական պատասխան ստանալու սահմանված երկամյա ժամկետը ձգվում է կես տարի և ավելի: Շատերը խուսափում են, որ փախստականների հարաբերությունների ներդաշնակման և համակարգման քաղաքականությունը երբեմն հանգեցնում է միանգամայն հակառակ արդյունքների: Մասնավորապես, ԵՄ նախարարների խորհրդի վերջերս մշակած փախստականների կարգավիճակի միասնական չափանիշը հանգեցրեց ներգաղթի հարցերի կառավարիչների պահանջների խստացմանը: Ճշմարիտ է, գոյություն ունի որոշակի վտանգ, որ այս ոլորտում ԵՄ ներդաշնակման քաղաքականությունը կուղեկցվի դեմոկրատական վերահսկողության անկմամբ: Դրա երաշխիք պետք է դառնա Եվրախորհրդարանի և Եվրոպական դատարանի առավել լիարժեք ներգրավումը ամստերդամյան համաձայնագրի որոշումների ընդունման գործընթացում:

Փախստականների իրավունքի հարցում որոշ դրական տեղաշարժեր նկատվեցին գագաթաժողովից առաջ: Օրինակ, մայիսի վերջին ԵՄ արդարադատության և ներքին գործերի նախարարների խորհուրդը միաձայն ընդունեց անչափահաս փախստականների իրավունքների երաշխիքների մասին որոշում: Խոսքը երրորդ աշխարհի երկրներից առանց մեծերի ուղեկցության ԵՄ տարածքում անօրինականորեն հայտնված երեխաների և դեռահասների մասին է: Այս որոշումը մեկնաբանվում է որպես «տվյալ ոլորտում ընդհանուր մոտեցումների ձևավորմանն ուղղված քայլ»: ԵՄ խորհրդի բանաձևում ձևակերպված են անչափահաս ներգաղթյալների խնամակալության ընդհանուր սկզբունքները՝ նրանց փախստականի կարգավիճակ տրամադրելու և անհրաժեշտության դեպքում հայրենիք վերադարձնելու մասին: Դրանից զատ մշակված են ներգաղթի ազգային ծառայություններին ուղղված համապատասխան հանձնարարականներ:

ԵՄ խորհրդի որոշումը տարածվում է մինչև 18 տարեկան անձանց վրա, ովքեր Միություն են ժամանում առանց իրենց նկատմամբ իրավաբանական պատասխանատվություն կրող ծնողների ուղեկցությամբ: Բանաձևում ԵՄ անդամ երկրներին ոչ ուշ, քան մինչև 1999 թ. ազգային օրենսդրությունները բանաձևի սկզբունքներին համապատասխանեցնելու կոչ է ուղղված: Անչափահասների իրավունքների նվազագույն երաշխիքների շարքում առաջին հերթին դասվում է անձի հաստատումը և ավագ ուղեկցի բացակայության փաստի սահմանումը: Այնուհետև, ներգաղթի ծառայությունները պետք է կալանված անչափահասին ընտանիքի գիրկը դարձնելու միջոցներ ձեռնարկեն: Ինչ վերաբերում է փախստականի կարգավիճակի հասկացմանը, ապա ԵՄ խորհրդի որոշման մեջ նշվում է, որ անչափահասների հայտարարությունները պետք է քննարկվեն առաջին հերթին: Ընդ որում «հասուն դաստիարակված աշխատակիցների» կողմից: Ոչ մի դեպքում չի կարելի թույլ տալ, որ անչափահասները հետ ուղարկվեն հայրենիք կամ երրորդ երկիր առանց նրանց նկատմամբ նորմալ վերաբերմունքի երաշխիքի:

Ա. Գ.

ԱԶԳ

Անդրադարձ

Կադրային ընտրությունը որպես ռազմավարական նշանակության բնագավառ

Զարգացած երկրների փորձն ու մարդկության պատմությունը մեզ համոզում են, որ տվյալ հասարակության կամ երկրի գլխավոր հարստությունը ոչ թե ընդերքի պարունակությունն է, լինի ոսկի թե նավթ, այլ մարդկային ուղեղը ու նրա օգտագործման համակարգը: Ցանկացած երկրի ուժն ու զարգացման աստիճանը կախված են նրանից, թե տվյալ երկրում ինչպես են օգտագործվում մարդկանց ունակությունները, ինչ համակարգեր են ստեղծվում ուղեղի գնահատման եւ բնությունից ընձեռված ունակության ըստ տեղի օգտագործման համար: Այն երկիրը, որտեղ մարդկային ուղեղի ունակությունները ճիշտ չեն արժեւորվում, բացակայում են ճիշտ ընտրության, դրանց աճի ու զարգացման պայմանները, հետամնաց է դառնում: Հյուսիսային ու Հարավային Կորեաների օրինակը դրա վառ վկայությունն է: Երբ հյուսիսում տիրում է կուսակցական բռնատիրական ընտրանին, ու անհատի զարգացման կամ ունակությունները ըստ անհրաժեշտության օգտագործման ոչ մի հնարավորություն չկա, ապա հարավային հատվածում անհատի կամ խմբերի ազատ գործունեության եւ զարգացման պայմաններ են ստեղծված: Եվ ահա արդյունքը. նույն ժողովրդի հյուսիսային հատվածը երկրագնդում ամենաաղքատներից մեկն է, իսկ հարավային հատվածը՝ ամենազարգացածներից մեկը: Երբ Ճապոնիան ամենեւին էլ աչքի չի ընկնում իր ընդերքի հարստությամբ, ապա կադրային ճկուն քաղաքականության շնորհիվ դարձել է ամենազարգացածներից մեկը: Ուրեմն, տվյալ երկրի հզորացման ու զարգացման գլխավոր պայմանը մարդու, ըստ նրա ունակության, հասարակության մեջ համապատասխան տեղ գրավելու համար պայմաններ ստեղծելն է:

Հետեւելով մեր երկրի պատմության ընթացքին, [illegible] որ մեր ժողովրդի հաջողություններն ու անհաջողությունները միշտ կապվում են կադրային խնդրի հետ, այսինքն, միշտ կախված են եղել այն բանից, թե ովքեր էին կառավարում երկիրը, ինչ կարողության տեր թագավոր էր վիճակվել պատմական տվյալ ժամանակահատվածում, ինչ մտավոր կարողությունների տեր էր նա, եւ ամենագլխավորը, կարո՞ղ էր ճանաչել մարդկանց, գնահատել նրանց կազմակերպչական կամ այլ ունակությունները: Երբ նա մարդկանց գնահատում էր առաջին հերթին իր անձին նվիրվածությամբ ու անկարող էր լինում զատել շողոքորթին ազնիվ, ճիշտ ու բանիմաց մարդկանցից, ապա երկիրը շուտով կանգնում էր կործանման եզրին:

Մեզանում կադրային ընտրության խնդիրը ռազմավարական նշանակություն ունեցող կարեւորագույն ոլորտներից չդարձավ, չնայած վճռական նշանակություն ունի երկրի պետականության ամրապնդման, կայունացման գործում:

Իհարկե, ժամանակակից համակարգում խնդիրն ավելի բարդ է: Երբ տվյալ երկրում հեղափոխություն է իրականացվել, ապա ամեն ինչ կախված է նրանից, թե այդ հասարակությունը ինչ ունակություն, ընտրության ինչ կուլտուրա ունի, կամ թե ինչ կուսակցություն, ինչ խմբավորումներ են ստանձնել առաջնորդությունը եւ կադրային ինչ քաղաքականություն են ընտրել:

Ղարաբաղյան շարժման ընթացքում, ինչպես յուրահատուկ էր նման հեղափոխական շարժումներին, ի հայտ եկան կադրային լուրջ բերացումներ: Հաճախ էինք հանդիպում դեպքերի, երբ պատասխանատու պաշտոնատար անձին ներկայացնելիս ասում էին. սահմանում կռվել է, քաջ մարտիկ է: Հայտնի է, որ կռվի ժամանակ կամավորական ջոկատների մեջ հայտնվում էին ոչ միայն հայրենասերները, այլեւ քրեական տարրերը... որոնց համար պատերազմը պատասխանատվությունից խուսափելու համար միջոց էր: Իհարկե, նախկին հանցագործները եւս երբեմն պակաս հերոսություն, քաջություն չեն ցուցաբերել: Բայց դա չի նշանակում, թե նրանց կարելի է պետական կարեւոր ոլորտի կառավարում վստահել: Մեր պետության գոյության մի քանի տարիներին կադրային ընտրության ոլորտում տարերայնության, պատահականության, ինչպես եւ լուրջ սխալների պատճառով ստեղծվել է այնպիսի իրավիճակ, երբ գոյացած կլիշար իշխանության համակարգը արդեն ինքն է ընտրում իրեն անհրաժեշտ կադրերը: Իսկ այս համակարգի հիմքը կլանայնությունն է՝ սրան յուրահատուկ բոլոր բերություններով: Ըստ իս, այս դեպքում բացահայտ բացառություն էր վերջին երկու վարչապետների նշանակումները, որը համակարգը քանդելու բավական ուշացած փորձ էր:

Կադրային քաղաքականության մեջ առաջացած ճեղքվածքների սկզբնաղբյուրը հենց պառլամենտական ընտրություններն են, երբ շրջանցելով մարդկության ձեռք բերած մեծ փորձի հիման վրա հաստատված ժողովրդավարական նորմերը, արհամարհելով ընտրողների ցանկությունը, պառլամենտական աթոռին են հայտնվում կլանային համակարգի ընտրյալները: Անշուշտ, նրանք պաշտպանում են կլանի ու նաեւ սեփական գերդաստանի շահերը, որն էլ ի վերջո բերում է համընդհանուր անկման:

Գոյություն ունեցող իրավիճակին պակաս չափով չի նպաստել անպատժելիության գործոնը: Երբ, ասենք, Հարավային Կորեայում կամ Ճապոնիայում երկրի նախագահը կամ բիզնեսմենը գիտեն, որ օրենքը խախտելու դեպքում քրեական պատասխանատվության կենթարկվեն, ապա մեր նորանկախ երկրում բացակայում է պատասխանատվության զգացումը բոլոր օղակներում: Ի վերջո, հայտնի է, որ Հր. Կորեայում ու Ճապոնիայում նախագահների կամ վարչապետների փոփոխությունները ամենեւին էլ չեն ազդում երկրի ներքին կայունության վրա: Ընդհակառակը, ինչքան տվյալ անձը ամուր ու անշարժ է կապվում համապետական համակարգին, այնքան վտանգավոր է դառնում նրա անփոխարինելի անկումը: Հարավկորեացի նախագահին ու ճապոնացի վարչապետը գիտեն, որ օրենքի խախտումներ թույլ տալու դեպքում անպատիժ չեն մնա: Այս մեզանում կարեւոր է պատասխանատվության արմատավորման համար: Նախագահից սկսած մինչեւ ամենացածր օղակի պաշտոնյան պետք է հավասարապես օրենքի առաջ պատասխանատու լինեն իրենց ամեն մի սխալ քայլի համար, պետք է բացառվի անպատժելիությունը, պետք է գիտակցեն, որ լինելու է հատուցումը, նույնիսկ կաշառք տալու եւ վերցնելու համար:

Երկրի իշխանության բարձրագույն մարմինները առաջին հերթին պատասխանատու են կադրային ընտրության խնդրում բերացումների համար: Վերջապես, բարձրագույն իշխանավորների գլխավոր դերը պետք է լինի կադրային ճիշտ եւ արդար քաղաքականության կիրառումը, ինչպես եւ քաղաքական ու հասարակական տարբեր հոսանքների ու ուժերի նուրբ միահյուսումը պետական եւ ազգային ծրագրերի իրականացման գործում:

Այսօր մենք չպետք է շռայլություն թույլ տանք կադրային խնդրում, մասնավորապես, կարող մարդկանց չբաժանենք ՀՀՇ-ականների, լեւոնականների, վազգենականների, ռամկավարների, դաշնակցականների... ի վերջո, համապետական, համազգային տեսահայացքից քննելիս նման բաժանումը անհեթեթություն է դառնում: Շատ ու շատ ունակ մարդիկ նման ոչ արդարացի եւ սխալ ընտրության զոհ են դարձել, հայտնվել «սեւ» ցուցակներում: Նրանք ստիպված հեռանում են երկրից (ուղեղների արտահոսք) կամ էլ անհույս, անպաշտպան, երբեմն հալածվում են քաղաքական հրապարակում, հաճախ էլ դառնում են հիվանդ, հուսալքված...

Զգալի է դառնում նաեւ կադրային ընտրության խնդրի շուրջ տիրող գավառամտությունը: Դա ավելի շոշափելի է դարձել հատկապես նոր վարչապետի նշանակման առիթով: Նման ասեկոսեների, թե ահա «ղարաբաղցիք են մեզ իշխում», կարելի է հանդիպել մանավանդ պետական բարձր օղակներում, նախարարություններում: Բայց մի՞թե Ղարաբաղը դադարել է պատմական Հայաստանի մասը լինելուց, թե արցախցին լիարժեք հայ չէ: Եվ ի՞նչ տարբերություն վանեցու, զանգեզուրցու, ապարանցու, գյումրեցու, սփյուռքահայի ու արցախցու միջեւ: Ըստ երեւույթին, պատճառներ որոշ անձանց սարսափը կապված է նոր վարչապետի սկզբունքայնության հետ: Ի վերջո, մի՞թե հենց Արցախը չէ, որ միշտ հանդիսացել է մեծ Հայաստանի կադրային շտեմարանը:

Պետք է մոռանալ նաեւ ընտրվող կադրի մի կարեւոր հատկանիշի՝ սկզբունքայնության մասին: Հաճախ պետական այրերը խուսափում են խիստ սկզբունքային մարդկանցից, նրանց համարելով (իրենց անձի համար) վտանգավոր ու անցանկալի:

Ընդդիմադիր կուսակցությունները եւս չեն փայլում կադրային ընտրությամբ: Հաճախ այստեղ են գալիս իշխանական նոմենկլատուրայի ցուցակներից դուրս մնացածները՝ համակված վրիժառությամբ: Ընդդիմությունը պետության ամրապնդմանը, զարգացմանը խթանող ուժ պետք է լինի, ինչու չէ, նաեւ անհրաժեշտության դեպքում հենց կադրային իմաստով իրեն սպառած կլիշար իշխանությանը փոխարինելու պատրաստ կառույցը:

Վերջապես, ինչո՞ւ ոչ ոք պատասխանատվության չի ենթարկվում կադրային սխալ ընտրության համար: Ասենք, տվյալ անձնավորությունը նախարար է նշանակվում: Մեկ կամ երկու տարի հետո տեսնում ենք, որ նա վատ աշխատանքի պատճառով այդ հսկա բնագավառի գործունեությունը տապալել է: Դա նման է այն բանին, երբ տվյալ հանգույցի մեջ ոչ համապատասխան չափսերի ատամնանիվ են տեղադրում ու մեկ տարի հետո միայն բացում ու տեսնում, որ դատարկ տեղապտույտ է տվել, այսինքն, հանգույցը չի աշխատել, ու արդյունքում ողջ մեքենան թուլացել է, բաժից ընկել... Ինքնին հարց է առաջանում. ասացեք, ո՞վ է մեղավոր, թե՞ տեղադրող «վարպետը»: Ես չեմ հիշում մի դեպք, երբ վերադասը խոստովաներ իր սխալները կադրային ընտրության բնագավառում: Ուրեմն, նման սխալները երբեք դաս չեն դառնում մեզանում: Իսկ կադրային ընտրության մեջ սխալների արդյունքը երկրում տնտեսական ու քաղաքական թույլ մեխանիզմներն են, [illegible] կոռումպացվածությունը, հետամնացությունը, համատարած աղքատությունը:

Տնտեսական, դրա հետ էլ կադրային ոչ ճկուն քաղաքականության հետեւանքով երկրի գլխավոր հարստությունը դուրս է հոսում երկրից: Մեր մասնագետները գնում են օտար երկրներին ծառայելու: Իհարկե, հաճախ նրանք իրենց կարողությանը համապատասխան տեղ չեն գտնում օտար երկրներում ու հիմնականում փողոցային առեւտրով են զբաղվում, այդպես պահպանում իրենց ընտանիքների գոյությունը: Իհարկե, մեզ վիճակված այս ճակատագրից էլ կարելի էր օգուտ քաղել, եթե այս երեւույթը ժամանակին կառավարվող ու հսկվող համակարգի մեջ մտցվեր: Սակայն կադրային ճկուն քաղաքականության բացակայությունը, ինչպես եւ այդ օղակներում համապատասխան կադրերի բացակայությունը խանգարել էր այս երեւույթը ի շահ երկրի օգտագործելուն: Շատ դեպքերում բարձր պաշտոնյայի հանդիպելիս զգում ես, որ նա ամենեւին էլ իր տեղում չէ: Նա կարող էր, ասենք, առեւտրական աշխատել (մանավանդ որ շատերը իրենց պաշտոնին զուգահեռ առեւտրական գործերով են զբաղվում ու սեփական խանութների ցանց ունեն), բայց ամենեւին ոչ նախարար կամ գերատեսչության կառավարիչ: Շատ կարեւոր է նաեւ, որ կազմակերպչական ունակություններով օժտված մարդը կարողանա հեշտությամբ իր տեղը գտնել հասարակության մեջ եւ ստիպված չլինի, ասենք, գլխարկ կամ կոշիկ կարելով զբաղվել ու մտքում կշտամբել շողոքորթությամբ, կաշառքով կամ որեւէ մեկին հավատարիմ ծառայությամբ պետական կարեւոր պաշտոնի հասած անձնավորությանը:

Իհարկե, կադրային խնդիրը սկսվում է ընտանիքից, դաստիարակությունից, մանկապարտեզից, դպրոցից, փողոցից... Կադրային հարցը ընդգրկում է մի համակարգ, որտեղ կարեւոր դեր ունի դարերի ընթացքում ժողովրդի կուտակած փորձը, ազգային մտակույթը: Այն օրգանապես փոխկապված է երկրի տնտեսական ու քաղաքական կյանքի հետ: Ինչ խոսք, որ մենք ժամանակ չունենք սխալներով փորձ կուտակելու համար: Անհրաժեշտ է, որ ճիշտ քայլերով էլ փորձ կուտակենք, ճանաչենք ու գնահատենք ճիշտ քայլերը, քանի որ կադրային խնդրում այլեւս սխալվելու իրավունք չունենք:

ԲԱԿՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Քաղաքականություն, բիզնես եւ, պարզապես, կյանք

Սոցիոլոգների դիտմամբ, ամեն ակնթարթ, ամեն ժամ ու օր շարունակվող հիմնահարցերը խմբավորվում են երեք դասի մեջ. կլոր, հորինված, մտացածին (50 տոկոս), անլուծելի (25 տոկոս) եւ, վերջապես, անժամանակ առաջ քաշված (15 տոկոս): Կարողանալ ճիշտ գնահատել հիմնահարցերը, նրանց սոցիալական տարողունակությունը ու սրությունը, կանխատեսել դրանց առանձնահատուկ սրության փուլերն ու գտնել մեղմացման կամ լուծման բազմաքիվ տարբերակներից միակ ճշմարիտը՝ ահա թե ինչ է սովորեցնում սոցիալական տեխնոլոգիայի տեսությունը: Պարզ ասած, սոցիալական տեխնոլոգիան որոշակի արդյունք հետապնդող փոխկապակցված գործողությունների հստակ ծրագիր է, իհարկե, այս կամ այն ոլորտի համար մասնավորեցված իր հասցեագրումներով, սրա կամ նրա պատասխանատվության չափը որոշող իր անձնավորումներով: Զորօրինակ, երբ խոսքը նախընտրական արշավի մասին է, ապա առանձնահատուկ կարեւորություն է հաղորդվում զանգվածային հաղորդակցության միջոցների արդյունավետության ապահովման հարցերին, դրանց լուծման կոնկրետ տեխնոլոգիաների մշակմանը: Թե ինչպես է թեկնածուն կարողանում ընտրողներին հասցնել իր գաղափարները, ինչպիսի արդյունավետությամբ է կազմակերպում անձնական հանդիպումները, ելույթները մամուլում, հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով, թե ինչպիսի հմտությամբ է անցկացնում իր քաղաքական գովազդը կամ գովազդային թռուցիկների հրատարակությունը՝ սրանք հարցեր են, որ վերաբերում են սոցիալական տեխնոլոգիային:

Սոցիալական տեխնոլոգների մեջ հասարակական կշռով առանձնանում են քաղաքական խորհրդատուները, որոնք օգնում են ճշգրտելու, հղկելու նախընտրական ծրագրերի կետերը, դրանք դարձնելու ավելի հասանելի ընտրողների հայացքներին ու սպասելիքներին: Նրանք ընտրապայքարին հաղորդում են միջքիմային դաժան մրցակցության ու պայքարի բնույթ. նրանք են, որ առավել լավ տիրապետում են զանգվածներին հասնելու, ներշնչելու ժամանակակից մեթոդներին:

Հանուն այդ նպատակի օգտագործվում են նույն մեթոդները, ինչ որ կինոյում, էստրադայում, թատերական շոու-ներկայացումների բեմադրական մեթոդները՝ անկեղծության, պարզության ու ջերմության արհեստագործ իրենց հնարքներով: Սակայն ինչ կատարվեց վերջին նախագահական ընտրություններում, մի ողջ պարսեկ հեռու է սոցիալական տեխնոլոգիաներից: Ես ներկայիս նախագահի թիմի աշխատանքը կգնահատեի բավական շատ «երկու» նիշով: Նրա օգտին կատարվող զուտ կոնյունկտուրային հարցումները ոչ միայն չէին արձանագրում ընտրական պայքարի ներքին դինամիկան, այլեւ անկարող էին ուղղակիորեն ներազդելու ընտրողների, ինչպես նաեւ անուղղակիորեն նախագահի օգնականների վարքի վրա: Ստացվող ոչ համարժեք, խելն ասած, սխալ տեղեկությունները հնարավորություն չտվեցին սրբագրելու նախագահի ընտրակերպարը (իմիջը), կայացնելու ճիշտ ու տեղին կառավարչական խմբագրումներ ընտրական ռազմավարության մեջ:

Սոցիալական տեխնոլոգիային անհարիր եւս մի օրինակ: ՀՀՇ-ի 9-րդ համագումարում շատ խոսվեց նրա վերակառուցման, կուսակցական էլիտայի նորացման ու բյուրոկրատական վերասերման վտանգների հաղթահարման, վերջապես, «Հանրապետություն» միավորման քաղաքական զարգացման հեռանկարների մասին: Համագումարի նախօրյակին տրված «համաժամանակյա» հարցազրույցներում ՀՀՇ վարչության ներկայիս նախագահ Վանո Սիրադեղյանը չափազանց խիստ գնահատեց ներկուսակցական վիճակը. «Պետք է թույլ տալ, որ քաղաքական կազմակերպության աշխատանքին տեղ տա կուսակցական բյուրոկրատիան», որ «...մի ամբողջ կոմերիտական եւ կոմունիստական նոմենկլատուրա մտել է կազմակերպության մեջ» եւ, վերջապես, «Բոլորը հասկանում են, որ պետք է ուժեղացնել, միավորել ՀՀՇ-ն: Թե ինչ ձեւով՝ այստեղ է տարաձայնությունը»:

Այս խոսքերից հետո շատերն ակնկալում էին, որ համագումարում կծավալվի կառուցողական բանավեճ հենց այդ ձեւերի, իսկ մեր ըմբռնմամբ՝ սոցիալական տեխնոլոգիաների շուրջ, սակայն փաստա-արձանագրական գնահատումների սահմանագիծը չհաղթահարվեց, կոնկրետ գործողությունների ծրագրի փոխարեն հնչեցին հրապարակախոսական կոչեր, իրականը ցանկալիի կերպարանքով ներկայացնող ոչ գործնապաշտական խոսքեր: Թերեւս դա նկատի ունեն որոշ փորձագետներ, ովքեր գտնում են, թե «ՀՀՇ-ի արտաքին «ցուցափեղկային» միասնությունը հետագա պառակտման ներքին վտանգ է բովանդակում»: Միասնությունը շարունակվում է պահպանվել կուսակցական վերնախավի ճնշման շնորհիվ: Երբ հետհամագումարյան շրջանում ճնշման արդյունավետությունը թուլանա, ապա ծողարկված «բազմակարծությունը» ֆրակցիոն գործունեության տեսքով «կօրինականացվի»:

Ահա թե ինչու սոցիալական տեխնոլոգիան պահանջում է ոչ միայն անաչառորեն փաստել պրոբլեմի առկայությունը, այլեւ գտնել նրա լուծման գործնական տարբերակները, ի վերջո դրանցից ընտրել ամենանպատակահարմարը տվյալ պահի ու իրադրության համար: Սակայն, որպեսզի հաջողությամբ կիրառվեն այս կամ այն տարբերակը, պետք է ընդհանուր պատկերացում ունենալ այս կամ այն հասարակական երեւույթի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ: Ամերիկյան քաղաքագետ Սարտորին ընդգծում է. «Կուսակցական զարգացման վերաբերյալ մեր ունեցած անկատար գիտելիքների հետեւանքով մենք թույլ պատկերացում ունենք այն մասին, թե որո՞նք են ներկուսակցական ճգնաժամերի հաղթահարման հուսալի տեխնոլոգիաները: Ավելին, չգիտենք, թե ինչպես են դրանք մշակվում»:

Տեղին ու ժամանակին ասված խոսքեր են, սակայն սոցիալական տեխնոլոգիաների մշակման հրատապությունը զգացվում է նաեւ բիզնեսի, հատկապես փոքր բիզնեսի բնագավառում: Չնայած թվացյալ հեշտությանը, փոքր բիզնեսը թույլ ու ոչ նախաձեռնող մարդկանց համար չէ: Չէ՞ որ հարկավոր է ոչ միայն միջոցներ, եռանդ ու ուժ ներդնել գործի մեջ, այլեւ մշակել գործողությունների հստակ ծրագիր, որոշել նրա նպատակն ու խնդիրները, գործնական մարմնավորման ժամանակացույցը: Ավելին, պահպանել բանկերի ու ձեռնարկատերերի աջակցությունը ձեր նախաձեռնությանը, բացահայտել գործընկերներին ու մրցակից հակառակորդներին, հաշվարկել ակնկալվող շահութաբաժինը, աշխատավարձի ֆոնդը եւ էլի ուրիշ շատ գործոններ:

Փոքր բիզնեսի արեւմտյան մասնագետները նշում են, որ հայ գործընկերները չեն կարողանում հստակ ձեւակերպել իրենց տնտեսական ռազմավարության նպատակները, ուրվագծել իրացման շուկայի առանձնահատկությունները ու սահմանները, շահույթի ստացման աղբյուրները եւ այլն: Չմոռանանք, որ ժամանակակից բիզնեսը հենվում է երկու «հսկաների»՝ իրացման շուկայի մասին հստակ պատկերացումների եւ ակնկալվող շահույթի ճշգրիտ հաշվարկի վրա:

Անվերջ կարելի է մեծացնել այս շարքը, սակայն անփոփոխ կմնա ընդհանուր մոտեցումը. զգայական կիսագրագետ հաշվարկները կզիջեն տեխնոլոգիական մտազգաստ գնահատումներին:

ՄԱՆՈՒԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱԶԳ

միջազգային

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ելցինը փորձում է կոծկե՞լ աղմկահարույց պատմությունը

«Առանց փրկագնի Չեչնիայում ոչ ոքի ազատ չեն արձակում»

Չեչնիայի նախագահ Ասլան Մասխադովի Մոսկվա ժամանելուց անմիջապես առաջ Գրոզնին ազատ արձակեց ռուսական НТВ հեռուստաընկերության Ելենա Մասյուկի գլխավորած ստեղծագործական խմբի անդամներին, որոնք 102 օր պատանդ էին պահվում այդ հանրապետությունում: Քայլը զուտ զգայական նշանակություն ուներ, ուղղված ռուսաստանյան հասարակական կարծիքին, որի նպատակը Չեչնիայի ղեկավարության բարի կամքի ցուցադրումն էր: Հեռուստալրագրողների ազատումը սկզբում հենց այդպես էլ հրամցվեց հասարակական լսարանին, սակայն արդեն Ելցին-Մասխադով բանակցությունների ավարտից եւ վերջինիս մեկնումից անմիջապես հետո դայթեց սկանդալը. НТВ-ի ղեկավար Իգոր Մալաշենկոն եւ Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի տեղակալ Բորիս Բերեզովսկին հրավիրեցին մամլո ասուլիս կատարելով սենսացիոն մերկացումներ: Այդ ասուլիսին, որին մասնակցում էր նաեւ հմայիչ Ելենա Մասյուկը, ի լուր Ռուսաստանի եւ աշխարհի հայտարարվեց, թե Չեչնիայի ղեկավարների «բարի կամքի» մասին խոսակցությունը անվազն երեսպաշտություն եւ շառլատանություն է, քանի որ հեռուստալրագրողներն ազատ են արձակվել միայն այն բանից հետո, երբ նրանց համար վճարվել է 7-անիշ թվով չափվող փրկագին ամերիկյան դոլարներով: Առիթ ունեցա ОРТ-ի շնորհիվ դիտելու հիշյալ ասուլիսի տեսագրության մի զգալի հատվածը եւ կարող եմ վկայել, որ Իգոր Մալաշենկոն բառացիորեն մեղադրեց Չեչնիայի ղեկավարությանը, այդ թվում Ասլան Մասխադովին, ընդգծելով, թե մարդկանց առեւանգումները այս հանրապետությունում դարձել են ամենաբարձր պետական մակարդակով իրականացվող բիզնես, որից յուրաքանչյուր բարձրաստիճան չինովնիկ իր կտորն է ստանում: НТВ-ի ղեկավարը չափազանց փաստորեն հայտարարեց, որ Ելենա Մասյուկի ստեղծագործական խմբին ազատ արձակելու ողջ «գործընթացը» իրենք գաղտնի նկարահանել են եւ պատրաստ են ներկայացնելու հասարակությանը փրկագինը վճարելու պահից մինչեւ Մոսկվա ժամանելը. Ինքը, ակնհայտորեն կոտրված Ելենա Մասյուկը, պատմեց այն անմարդկային պայմանների մասին, որում իրենց պահել են պատանդ եղած ժամանակ, հավաստելով, թե «առանց փրկագնի Չեչնիայում ոչ ոքի ազատ չեն արձակում»: Այս տեսաժապավենը եթեր տրվեց օգոստոսի 18-ի երեկոյան, իսկ ահա հաջորդ օրը, օգոստոսի 19-ին, այդ առթիվ Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի նիստում բառացիորեն փոթորիկ բարձրացրեց... նախագահ Բորիս Ելցինը: Նա պնդում էր, թե Մասյուկի խումբն ազատվել է Ռուսաստանի եւ Չեչնիայի հատուկ ծառայությունների ջանքերով, եւ այդ գործողության մանրամասները հասկանալի պատճառներով հրապարակել չի կարելի: Ըստ Ելցինի ոչ Բերեզովսկին, ոչ Մալաշենկոն այդ մանրամասները չգիտեն եւ գիտենալ չէին կարող. «իսկ ես գիտեմ, իսկ նախագահը գիտի ողջ մանրակրկիտությամբ»: Ուստի Ելցինը միանգամայն անթույլատրելի համարեց հատկապես այդ կերպ Ասլան Մասխադովին վարկաբեկելը: «Ի՞նչ է դա նշանակում,- զայրացած հարցրեց Ելցինը,- կոչի Մասխադո՞վը: Մի՞թե դա թույլատրելի է»:

Ազդեցուցիչ էր, որ Ելցինն ակնարկ անգամ չարեց, թե անհրաժեշտ է ստուգել Մասխադովի եւ ընկերության հասցեին ներկայացված մեղադրանքների հավաստիությունը, ուսումնասիրել այն ապացույցները, որոնց առկայության մասին հանրությանը բացեիբաց հայտնեցին Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի տեղակալն ու НТВ-ի ղեկավարը: Տպավորությունն այն էր, թե ինքը Ելցինն էլ չի կասկածում այդ մեղադրանքների հիմնավորվածությանը, սակայն նրա համար տվյալ պահին քաղաքականապես խիստ կարեւոր է, որ Մասխադովը չվարկաբեկվի, երբ անգամ խնդիրը զբաղվում է միջազգային ահաբեկչության այդ անհանդուրժելի տեսակով: Այս առումով Ելցինը երկու մտահոգություն ունի: Առաջին՝ Մասխադովը Չեչնիայում ըստ երեւույթին չարյաց փոքրագույնն է Ռուսաստանի համար: Հիշենք լատինամերիկյան բռնապետներից մեկի վերաբերյալ ժամանակին ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի ու նախագահի միջեւ տեղի ունեցած հայտնի երկխոսությունը (Սր. ասում է պետքարտուղարը, բայց նա շան որդի է: Այո, պատասխանում է նախագահը, բայց նա մեր շան որդին է): Երկրորդ՝ փորձելով փրկել Մասխադովի վարկը, Ելցինը ուղղակիորեն պաշտպանում է նաեւ

Ելենա Մասյուկ

իրեն այն մեղադրանքից, թե ո՞ւմ է ինքը մեծարանքով ընդունում իբրեւ քաղաքական գործընկեր, քրեական հանցագործի՞ն: Այս առթիվ կրկին հիշենք դասական օրինակը, երբ Մոսկվայում ժամանակին Լեոնիդ Բրեժնեւը համբուրվում էր Յասեր Արաֆաթի հետ, արեւմտյան թերթերը տպագրել էին մեծադիր լուսանկարներ, որոնցից մեկում Բրեժնեւի եւ Արաֆաթի ողջագուրման տեսարանն էր, իսկ մյուսում Արաֆաթը թեթեւաբարո կանանց հետ անառակաբարո գործողություններ կատարելիս: Այդ լուսանկարներն այնպես էին վարկաբեկել Լեոնիդ Բրեժնեւին, որ Արաֆաթն այնուհետեւ երկար տարիներ Մոսկվա չէր կանչվում: Դատելով ըստ ամենայնի, նույն հոգեբանությամբ է առաջնորդվում Ելցինը Մասխադովի վերաբերմամբ:

Չնայած Ելցինի արձակած այս շանթ ու որոտին, Կովկասում իրադրության լարվածության վկայակոչումներին եւ ամերիկացիների այնտեղ թափանցելու մասին ուղղակի հայտարարություններին, «որն սպառնում է Ռուսաստանի տարածքային ամբողջականությանը եւ ազգային անվտանգությանը», ինչն անսպասելի անկեղծությամբ հայտարարեց Բորիս Ելցինը, բացահայտորեն խոստովանելով, թե Մասխադովի եւ նրա շրջապատի միջոցով ինքը հույս ունի կանխել այդ վտանգը, ռուսական բարձրաստիճան պաշտոնյաները նույնքան անսպասելի անկեղծություն հանդես բերեցին տվյալ հարցում, ակնհայտորեն առաջնորդվելով իրենց իմաստությամբ, թե Պլատոնը բարեկամ է, սակայն ճշմարտությունն ավելի թանկ է: Այս դիրքերից հանդես եկավ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Իվան Ռիբկինը՝ ուղղակի պաշտպանության տակ առնելով իր տեղակալին: Ռիբկինը հրապարակավ հայտարարեց, թե իր պատվի գործն է համարում ասել, որ այն ամենի մեջ, ինչ հայտարարել է Բերեզովսկին «շատ մեծ ճշմարտություն կա»: Ռիբկինը շատ մեղմ արտահայտվեց նաեւ НТВ-ի ղեկավարի հասցեին ուղղակիորեն նշելով, թե վերջինս իր ձեռքի տակ ունի Չեչնիայի ղեկավարների հասցեին ներկայացված մեղադրանքների բավարար ապացույցներ:

Օգոստոսի 20-ի երեկոյան ОРТ հեռուստաընկերության ամենօրյա «Время» ծրագրով Ռիբկինին միացավ նաեւ ներքին գործերի նախարար Անատոլի Կուլիկովը: Նա էլ հայտարարեց, թե իր տրամադրության տակ անհերքելի «տեղեկատվություն կա Չեչնիայի Հանրապետության մի քանի բարձրաստիճան պաշտոնյաների կողմից մարդկանց առեւանգումներին ուղղակի մասնակցություն ունենալու մասին»: Կուլիկովը խոստացավ, որ այդ կարգի մերկացնող ապացույցները «հասարակության ուշադրությանը կներկայացվեն իր ժամանակին»:

Մինչ Մոսկվայում շիկանում էին կրքերը, անտարբերորեն զուտ արձագանք ստացվեց պաշտոնական Գրոզնուց: Քրեական ծանրագույն հանցագործության մեջ ամբաստանվող Չեչնիայի փոխվարչապետներից միայն մեկը խոսեցավ զրպարտության մեղադրանքով դատի տալ НТВ-ի ղեկավարին, իսկ նախագահ Ասլան Մասխադովը ընդամենը կատարեց քաղաքական բնույթի հայտարարություն այն իմաստով, որ Մոսկվայում կան ռուս-չեչենական հարաբերությունների նորմալացման հակառակորդներ, որոնք ջուր են պղտորում, ուստի ինքը հույսով է, թե Ռուսաստանի Դաշնության պաշտոնական մարմիններն անհրաժեշտ հետաքննություն կկատարեն եւ կպատժեն մեղավորներին: Մասխադովը նույնիսկ հարկ չհամարեց հերքել անձամբ իր հասցեին ներկայացված մեղադրանքները: Նրա հայտարարությունը ոչ այլ ինչ էր, քան անհաճո թեմաները փակելու հորդոր, ուղղված մոսկովյան իշխանություններին:

Սակայն հազիվ թե դա հնարավոր լինի: Նախագահ Ելցինը, իմ տպավորությամբ ուզենա էլ այլեւս չի կարող փակել այդ անհաճո թեմաները, եւ երբ իրոք այս ամբողջ պատմությունը ռուս-չեչենական հարաբերությունները վատացնելու կողմնակիցների կեղտոտ խաղը չէ, այլ միանգամայն իրական հիմքեր ունի, ապա Մասխադովի եւ ընկերության վերաբերյալ ամբողջ [illegible] ջրի երես դուրս կգան: Պիտի հուսալ, որ ճիշտ նույն կերպ կզարգանան իրադարձությունները նաեւ հակառակ պարագայում, երբ պարզվի, որ ամեն ինչ կոպիտ սարքած է: Այդ դեպքում անվերապահորեն կպատռվեն այն անձանց դիմակները, ովքեր կանգնած են այս պատմության ետեւում եւ փորձում են հակամարտությունը թեժացնել կրակի վրա ձեռքեր տաքացնելու ստոր դիտավորությամբ: Ամեն դեպքում, սա այնպիսի մախաթ է, որ այլեւս պարկում մնալ չի կարող, եւ այս պատմությունը, կարծում եմ, դեռ շարունակություն է ունենալու:

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Իսրայելում հալածում են քրիստոնյաներին

Մոտ ապագայում Քրիստոսի հայրենիքում քրիստոնյաներից (եւ ոչ միայն ուղղափառներից) կարող են լոկ հուշեր մնալ: Նույնիսկ օսմանյան կայսրության ժամանակներում Հիսուսի հետեւորդներն Ավետյաց երկրում իրենց ավելի ապահով էին զգում, քան այսօր:

Իսրայելի հյուսիսում է գտնվում Թուրան գյուղակը, ուր հաճախ այցելում էին Աստվածաշնչյան [illegible] զբոսաշրջիկները. ավանդության համաձայն հենց այդ կողմերում է Քրիստոսը ջուրը գինու վերածել: Բայց ներկայումս ուխտավորների ճանապարհը փակ է: Գյուղում մեծամասնություն կազմող մահմեդականները իսկական պատերազմ են հայտարարել քրիստոնյաներին, աստիճանաբար դուրս մղելով այդ «անհավատներին», որոնց հետ մինչ այդ խաղաղ ապրել էին մի քանի հարյուրամյակ:

Իսրայելում ներկայումս մնացել է ընդամենը 70 հազար քրիստոնյա: «Комсомольская правда» թերթի տվյալներով, նրանցից 130 հազարը բնակվում է բուն Իսրայելում, իսկ 40 հազարը՝ վերջերս ստեղծված պաղեստինյան ինքնավարության տարածքում: Սակայն արմատական մահմեդականներն ամեն ինչ անում են, որպեսզի քրիստոնյաների թիվն է՛լ ավելի նվազի: Նրանք մահմեդականներին արգելում են այցելել քրիստոնյաների խանութներ, կոչ անում ամեն ձեւով դուրս մղել «անհավատներին»:

Քրիստոնյաների վիճակն առանձնապես վատ է պաղեստինյան ինքնավարությունում, որտեղ կրոնական ատելությանը գումարվում է նաեւ դասակարգայինը. չէ՞ որ արաբների մեջ քրիստոնյաները համարվում են առավել կրթված եւ ունեւոր: Վերջերս պաղեստինցիների հոգեւոր առաջնորդը՝ մուֆթին, հրապարակեց մի հրամանագիր, որի համաձայն պաղեստինցին մահվան կդատապարտվի, եթե իր սեփականությունը վաճառի այլակրոնի, ավելի ստույգ՝ իսրայելցու: Ուստի ներկայումս «ոճրագործ» են համարվում Հայ առաքելական եկեղեցու ներկայացուցիչները, որոնք արեւելյան (արաբական) Երուսաղեմում հող են վաճառել հրեա նորաբնակներին: Քչերին է հայտնի, որ Իսրայելի կնեսեթը (խորհրդարանը), պատմության թանգարանը եւ նույնիսկ Բարձրագույն դատարանը գտնվում է այն հողատարածքի վրա, որը երկարաժամկետ վարձակալման է տվել հունական ուղղափառ եկեղեցին: Ի դեպ, այս պայմաններում ռուսական ուղղափառ եկեղեցին լավ է դիմանում. նա ոչ միայն տարածքներ չի զիջում, այլեւ հետ է ստանում իր հողերը:

Ի դեպ, քրիստոնյաների համար պակաս սպառնալի չեն ներկայացնում նաեւ ուղղափառ հրեաները, հատկապես այն բանից հետո, երբ մեկ տարի առաջ Իսրայելում իշխանության գլուխ անցան աջերը: Ըստ որում, տուժում են ոչ միայն պաղեստինցի քրիստոնյաները, այլեւ Տիրոջը ծառայելու նպատակով Ավետյաց երկիր եկող օտարերկրացիները: Այսպես, կրոնական գործերի նախարարությունը հրեադավանների ճնշմամբ փակել է քրիստոնեական համայնքների վարչության տնօրենի գրասենյակը: Վերջերս Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի Վատիկան կատարած այցի ժամանակ պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ն հյուրից չթաքցրեց իր դժգոհությունն այն առնչությամբ, որ վարչապետը չի կատարել եկեղեցու սպասավորներին պաշտոնական կարգավիճակ տալու խոստումը: Պաղեստինում բազմաթիվ վանականներ բնակվում են դեռ անգլիական մանդատի ժամանակներից եւ այնուամենայնիվ ստիպված են ամեն տարի բնակության իրավունք ստանալ: Բայց եթե նախկինում այդ ամբողջ արարողակարգը տեւում էր մի քանի ժամ, ապա այժմ պահանջվում են ամիսներ, ըստ որում ժամկետի երկարացում ստանում են ոչ բոլորը: Զարմանալի չէ, որ քրիստոնյաների դեմ ուղղված ատելությունը վերջերս ի հայտ է գալիս նաեւ փողոցներում: Ոստիկանությունը նշում է, որ հաճախակի են դարձել հարձակումները ոչ միայն շարքային հավատացյալների, այլեւ կրոնավորների վրա:

Գ. Ք.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիայի իշխանությունները մարտականորեն են տրամադրված կրոնականների ցույցերի դեմ

20 ՕԳՈՍՏՈՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Թուրքիայի միացյալ կառավարությունը երդվեց դադարեցնել կրթական համակարգի բարեփոխման դեմ ուղղված համազգային մահմեդական ցույցերը: «Անատոլու» լրատվական գործակալությունը վկայակոչեց ներքին գործերի նախարար Մուրադ Բասեզիօղլուն, որը երեկ երեկոյան հայտարարեց, թե Թուրքիան չի հանդուրժի որեւէ անօրինական ցույց: Կիրակի օրվանից հազարավոր մահմեդականներ պաշարել են երկրի տարբեր քաղաքների փողոցները՝ բողոքելով ընդդեմ նախորդ շաբաթ Թուրքիայի խորհրդարանի ընդունած օրենքի, որով հնգամյա պարտադիր աշխարհիկ կրթությունը փոխարինվում է ութամյա կրթությամբ, եւ դրանով իսկ վերացվում են առաջինից երրորդ դասարանների պարտադիր կրոնական դասընթացները:

Հս. Կորեան ԱՄՆ-ին այլեւս չի դասում իր կատաղի թշնամիների թվին

20 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: «Հյուսիսային Կորեան Միացյալ Նահանգներին չի համարում իր կատաղի թշնամին եւ պատրաստ է կարգավորելու հարաբերությունները ԱՄՆ-ի հետ, եթե ամերիկյան ղեկավարությունը ձերբազատվի «սառը պատերազմի» դարաշրջանի պատկերացումներից», այսպիսի հայտարարություն արեց հյուսիսկորեական առաջնորդ Կիմ Չեն Իրը հոդվածում, որի լրիվ տեքստը երեկ հրապարակեցին ԿԺԴՀ-ի ԶԼՄ-ները: Կիմ Չեն Իրը ընդգծեց նաեւ, որ Փենյանի եւ Վաշինգտոնի միջեւ հաշտության պայմանագրի ստորագրումը կհանգեցնի լարվածության թուլացմանը Կորեական թերակղզում:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Ռուդոլֆ Խառատյան. «Մեր արվեստում «բայց» չկա»

Որքանո՞վ գոյություն ունի Հայաստանի բալետային արվեստը

Միաժամանակ բեմադրելու հնարավորություն ունեցա: Իսկ պահանջ կար ստեղծագործելու, արտահայտվելու: Հիմա նկարչությունը դարձել է երկրորդ մասնագիտությունս. հետաքրքիր լուծումներ եմ գտնում ինքս ինձ համար: Նկարելուց հետո ֆիզիկապես հոգնած, բայց հոգեպես մաքրված եմ լինում: Գույների հետ հարաբերվելու զգացողությունը շատ կարեւոր է: Հիմա զգում եմ նրանց տատանումը, դեպի ինձ շարժումը: Սկզբում աշխատում էի նկարել պաստելը, ձեւը, սակայն հետո ազատվեցի դրանից դուրս գալով վերացական մտածողության ոլորտ: Գույնն է գույնի զգացողություն, բայց շատ կազմակերպված:

– Արեւելքի ազդեցությունը այստե՞ղ էլ նշանակություն ունեցավ:

– Սկզբունքն այդ էր: Պետք է ազատվել ամեն ինչից: Տանն էլ աշխատում եմ շատ իրեր չունենալ, եւ դրանք տեղադրել սահմանված տեղերում: Օրինակ հայելիները: Նրանք պետք է արտացոլեն շրջակայքն այնպես, որ էներգիան ճիշտ շարժվի սենյակում: Նմանապես պետք է գիտենալ ինչ գույներով քեզ շրջապատել, ըստ այդմ ստեղծվում է հանդարտ, բուժիչ վիճակ. կարողանում ես խտացնել միտքը հասնելով առավել խորության:

– Այդ չափանիշներով գործելու մտասեւեռումը լարվածություն չի՞ առաջացնում:

– Ընդհակառակը: Հայտնվում ես բնական վիճակում, ավելորդ ուժեր չեն ծախսվում: Խաչի ուղղահայաց թեւը իմաստավորում է վերեւից ստացվող ինֆորմացիան: Այստեղ բոլորը հարաբերվում են հորիզոնական՝ իրերի չափանիշներով:

– Հողը վերջինի՞ս թվին եք դասում:

– Հայաստանը շատ մեծ գաղտնիքներ ունի: Այստեղ խաչվում են կարեւորագույն մագնիսական ուժեր: Պատահական չէ, որ Հայաստանում ավելի շատ տաղանդներ են ծնվում, քան այլուր: Բայց ուրիշները հաճախ արդյունքների են հասնում աշխատանքով: Մինչդեռ մեզ մոտ կարգուկանոնի պակասը, ոչ պետական մտածելակերպը հաճախ շեղում են նպատակից: Ես պարտական եմ այս հողին, ու թեպետ իմ որդեգրած փիլիսոփայությունն ասում է, որ ամեն ինչ պետք է մոռանալ, ես նպատակամիտված այդ անել չեմ ուզում: Ես պիտի գամ, վերադառնամ եւ ոչ թե տամ, այլ վերցնեմ: Արդեն քանի շրջաններում եղա եւ կարծես լիցքավորվել եմ: Ամերիկան քեզ քամում է, իսկ Հայաստանն իրենից անկախ լիցքավորում: Եթե սա գիտակցվի, մենք սպասելի արդյունքների կհասնենք:

– Կա՞ որեւէ դրական տեղաշարժ այսօր Հայաստանի բալետային արվեստում:

Այս հարցին հենց այնպես պատասխանել չեմ կարող: Այն շատ խոր արմատներ ունի դեռ անցյալի մեջ: Արվեստի համար պայմաններ հիմա չկան: Ես ժամանակ առ ժամանակ գալիս եմ Հայաստան, հնարավորինս քաջատեղյակ եմ նաեւ մամուլի շնորհիվ: Նախկինում էլ, երբ նոր ուղղությունների փնտրտուքների մեջ էի, շատ խոչընդոտներ կային: Հիմա ընդհանրապես ոչինչ չի մնացել: Չկա նաեւ ավանդական դասական բալետը, որը ընդօրինակում էր ռուսականին: Չգիտեմ, եղած մասնագետները հասկանո՞ւմ են այդ: Նրանք դեռ նույն համոզմունքին են, որ դասական են պարում:

Ցավոք, այդպես չէ: Նախեւառաջ պայմանները շատ վատն են: Հետո՝ դասա[illegible] որ մի լճացած վիճակ չէ: Այն [illegible] պետք է առաջանա: Օրինակ [illegible] տարում էին երկու պիրուետ, հի[illegible] կարող է 30-ը լինել: Մեզ մոտ շարունակում են նույն երկուսը:

– Բայց այնուամենայնիվ շարունակո՞ւմ են:

– Մեր արվեստում «բայց» չկա: Երբ նոր որոնումների մեջ էի եւ հայկական [illegible]ի հիման վրա փորձում էի նորը ստեղծել, ինձ հալածում էին: Հիմա միանշանակ պարզ է, որ մենք կրկնօրինակում ենք Մոսկվային, Մոսկվան իր հերթին՝ եվրոպային, եվրոպան ինչ-որ տեղերում՝ Ամերիկային: Մինչեւ սա Հայաստան է հասնում կորցնում է ակունքները:

Ռուսական բալետը, ընդհանրապես ռուսական խորեոգրաֆիկ դպրոցի մտածելակերպը շատ է ետ մնացել: Ռուսները պատրաստում են շատ լավ թանգարանային «Կարապի լիճ»: Բայց այսօր Ռեմբրանդտի ոճով նկարողներ չկան: Նրան նայում ենք որպես պատմական արժեք: Չկան կառքերը: Այսօր արագընթաց մեքենաներ են սլանում: Նույնը արվեստում է:

– Միգուցե ինչ-որ բան այլ առաջ է Պլիսեցկայայի ղեկավարած Ռուսական կայսերական բալե՞տը:

– Դեկտեմբերին տեսա Պլիսեցկայային: Բողոքեց, որ աշխատելն անհնարին է: Տասնամյակներ շարունակ մեզ սահմանների մեջ են պահել: Նա ծրագրել էր հրավիրել աշխարհի հանրահայտ պարուսույցներին՝ մոլորակի ռիթմից ետ չմնալու համար: Բայց դա իրենց մեջ ծնված չէ: Այսպես թե այնպես մենք աստիճաններ պիտի բարձրանանք, միանգամից թռնելն անհնարին է:

– Խումբը միայն տեխնիկայի՞ն է վերաբերում, թե՞ ոճին:

– Դրանք համագուգակցված են: Դասականը, որին ռուսները հասել էին իրենց ժամանակին, եվրոպան, Ամերիկան փոխառել են (հեղափոխությունից հետո շատերը հեռացան), եւ այն ունեցել է իր որակային զարգացումները: Իսկ մեզ մոտ մնացել են նույն «Ժիզելի», «Կարապի լճի», «Քնած գեղեցկուհու» էսթետիկական մակարդակին:

Խորհրդային միությունում 70-ականների սկզբին Գրիգորովիչը ստեղծեց մի նոր հետաքրքիր բալետային ուղղություն, բայց այն շատ արագ սպառեց իրեն, որովհետեւ ոչ թե բալետային մտածելակերպ էր, այլ թատրոն՝ վերածված մնջախաղի:

– Ինչպե՞ս է, ուրեմն, որ մեր «լճացած» բալետային արվեստի շատ վարպետներ դրսի համար հետաքրքրություն են ներկայացնում:

– Ի՞նչ է կատարվում արվեստում: Երեւանում ես ուսանել եմ մի շատ հետաքրքիր դասատուի՝ Մաքսիմ Մարտիրոսյանի մոտ, որն իր հերթին դպրոց ուներ Մոսկվայում: Հետո մեկնեցի Լենինգրադ՝ Վագանովայի դպրոցը, որտեղ ռուսական բալետի հիմքերն են ուսուցանվում: Ապա Մոսկվայի ԳԻՏԻՍ-ում ստացա բալետմայստերի մասնագիտություն: Այդ ամենը անհրաժեշտ էր հասկանալու մեթոդի ծագումն ու զարգացումը: Դրանից հետո յուրաքանչյուր մարդ պարտավոր է ստեղծել շարունակությունը: Այսօր ես հետաքրքրություն եմ ներկայացնում այդ առումով: Որպես գաղտնիք ասեմ, որ բալետային տեխնիկայի զարգացումը տեսնում եմ արեւելյան մարտարվեստների ակունքների մեջ: Այն բացատրում է յուրաքանչյուր շարժման էներգիան՝ ինչպես [illegible] ուժ ծախսելով հասնել առավելագույն արդյունքների: Դա ինձ օգնեց հասկանալ շարժման բնույթը, ոչ թե մեխանիկորեն կրկնել այն:

Դեռ այստեղ ունենալով հեռուստաբալետի իմ խումբը, ասես բնազդորեն զգում էի, որ բոլոր գաղտնիքներն այդտեղ են: Ի դեպ, հայկական մանրանկարչության մեջ միանգամայն պարզ կարելի է նկատել այդ վերցնելու, պատսպարվելու էներգիան: Հետո ես զարմացա, որ ողջ Արեւմուտքը վաղուց ծանոթ է այս ամենին եւ զարգացրել է:

– Վերջին այցելությունների ընթացքում կարողանո՞ւմ եք որեւէ ձեւով օգտակար լինել:

– Ոչ: Զգում եմ, որ արձագանքելու ցանկությունը չկա: Ինձ անմիջապես առարկում են, որ ռուսական բալետն ամենաբարձրն է: Ինչ արած, յուրաքանչյուրն ինքը պետք է գա ցանկացած համոզմունքի:

Այս տարի Ռուդոլֆ Խառատյանը մրցույթով ճանաչվել է Նյու Ալլենդ նահանգի լավագույն բալետմայստերը: Մինչ այդ, 1991-ին, նա հրավիրվեց Վինոգրադովի՝ Վաշինգտոնում հիմնած «Կիրով-բալե» ակադեմիան (որպիսին Լենինգրադում էր):

«Ես ներմուծեցի իմ մեթոդը, որի շնորհիվ աշակերտներս ավելի դյուրին էին տիրապետում տեխնիկային, հաղթահարում բոլոր դժվարությունները: Սակայն դա մի տեսակ զայրույթ եւ անհանդուրժողականություն էր առաջացնում ռուսական դպրոցի հիմնադիրների մոտ: Ես հոգնեցի նրանցից եւ հեռացա: Ի վերջո մենք ազատ երկրում էինք ապրում: Ի տարբերություն ակադեմիայի մյուս ուսանողների (որոնք չէին տիրապետում ամերիկյան ժամանակակից պարին, ջազ-պարին), բոլոր իմ 10 աշակերտներն ընդունվեցին ամերիկյան բարձրակարգ բալետային խմբեր, իսկ նրանցից երկուսը Սանկտ Պետերբուրգում (Մարիինյան թատրոն) եւ Վիսբադենում են: Հիմա բոլորը մենապարողներ են»:

Երկու տարի առաջ մասնակցել է Լինքոլն կենտրոնի հայտարարած «Բալետի կառուցողները» միջազգային մրցույթին, որի նպատակն է անընդհատ փնտրել բալետի զարգացման նոր ուղիներ: Անուններ չկան, միայն տեսաերիզն է: Ռ. Խառատյանը հայտնվեց վեց ընտրյալների շարքում եւ հրավեր ստացավ Լինքոլն կենտրոնում ութ օր շարունակ ներկայացնել իր բեմադրությունը՝ Ջոն Քեյջի «Սենյակը»: Ավելի վաղ Ուիլյամսբուրգ քաղաքում բեմադրել է «Ձյունե թագուհին», ապա՝ Բալթիմորում «Դեպի լույս» պիեսները: Դեկտեմբերին Բալթիմորի երաժշտանոցում կներկայացվի «Ձյունե թագուհու» վերափոխված տարբերակը: Ժամանակակից պարերի ծրագիր է պատրաստվելու Մընաաս խաղափի պատվերով: Գարնանը Ուիլյամսբուրգում ներկայացվելու է շնահամերգ, որին մասնակցելու են Ռ. Խառատյանի լավագույն աշակերտները: Ֆինանսավորում ունենալու դեպքում այդ ծրագրով հյուրախաղերով կշրջեն Նահանգներով մեկ: Սեփական թատերախումբ պարուսույցը դեռ չունի, բայց թե նրա աշակերտները, որոնք շարունակում են սերտ կապ պահպանել, թե թատրոնները, որոնց հետ նա աշխատել է, շահագրգռված են դրանում: Հիմա Ռ. Խառատյանն աշխատում է Վաշինգտոնի [illegible] հետ: Միաժամանակ, 3 [illegible] է, բալետի մասնավոր դասեր է տա[illegible] եւ աշակերտների հաջողն արդեն կ[illegible]րել է: Հետաքրքրական է, որ Նահանգներում պարել սովորում են ոչ միայն մասնագիտանալու, այլեւ կեցվածքի, շարժուձեւի հղկման նպատակով: Այդպիսի աշակերտների շարքում է, օրինակ, Քլինթոնի դուստրը: Վերջերս բալետմայստերը պատրաստեց «Ժիզելը», ուր գլխավոր դերերում որդին եւ դուստրն էին՝ Հայկոն եւ Սոնան:

«Երբ ես Վաշինգտոնում էի, որդիս ուսանում էր Լենինգրադում, վաղուց մենք այստեղ չէինք եղել, եւ մի տեսակ կորսվել էին հայր-որդու ու մասնագետի մեր կապերը: Ես բերեցի նրան ինձ մոտ, եւ շատ երկար տեւեց, մինչեւ այդ եզրերը վերականգնվեցին: Շատ դժվար է աշխատել քո հարազատի հետ: Նրանց միշտ թվում է, թե օտարին ավելի ես գնահատում: Ի դեպ, տղաս բալետում հայտնվել էր նույնքան պատահաբար, ինչպես ես, երբ պարարվեստի դպրոցից միջնակարգներում շնորհալի երեխաների էին ընտրում: Նա պարողի հրաշալի տվյալներ ունի. բարձր հասակ, լավ ոտքեր: Սակայն մեզ մոտ նրան ապաշնորհ էին համարում: Նույնը՝ քրոջս որդուն, Էդգարին, որ հիմա պարում է Նահանգներում: Ինձ վիրավորում է ոչ թե դա, այլ որ նրանք չգիտեն ինչպես պարող պատրաստել, ինչպես դաստիարակել. ի՞նչ է հոգեբանությունը, ի՞նչ է մկանի մեխանիզմը՝ տարրական մանրամասներ են, որ ամեն մասնագետ պետք է իմանա: Ես երեք տարի նրա ուսուցիչը եղա: Աղջիկս ինքն ընտրեց բալետի դպրոցը: Երկու տարի է՝ նա պարում է Վաշինգտոնի ազգային բալետի հետ, բայց աշխատում է մասնակցել իմ բոլոր դասերին: «Ժիզելն» ինձ համար մեծ հաջողություն էր:

– Կա՞ն այսօր Հայաստանում երիտասարդ ուժեր, որոնց հետ կուզենայիք աշխատել:

– Վատը երբեք չի լինում: Առավել եւս Հայաստանը միշտ տաղանդներ է ծնել, ուղղակի մենք չենք կարողացել նրանց դաստիարակել: Միշտ ունեմ իմ ներդրումն անելու ցանկությունը, հասկացնել՝ ինչ բան է աշխատանքը եւ արդյունքը՝ երբ իրենք կմոռանան ամեն ինչի մասին եւ կապրեն միայն արվեստով: Որովհետեւ արվեստից ավելի բարձր ոչինչ չկա: Բայց ե՞րբ այստեղ պատրաստ կլինեն դրան: Իմ մեջ էլ մեղք եմ փնտրում: Սակայն որքան էլ սերունդների կապը կտրվի, մեր ազգն այնպիսին է, որ նորերն անընդհատ կգան:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Հայոց տիեզերական մայրաքաղաքի վավերագրերը

Երբեմնի բարեշեն, բայց ահա քանի դար արդեն փլատակների վերածված միջնադարի Հայոց տիեզերական մայրաքաղաք Անին ստեղծագործական ներշնչանքի աղբյուր է հանդիսացել մշակույթի հայ գործիչների համար: Հոյակերտ քաղաքի մասունքներով առանձնապես շատ են հրապուրվել նկարիչներ, ովքեր կտավին են փոխանցել անձեռակերտ ճարտարապետության գլուխգործոցներ համարվող շինություններ եւ դրանով իսկ վերջնական անհետացումից փրկել համաշխարհային ճարտարապետության գանձերը: 1901 թվականին այցելելով Անի, հայկական գեղանկարչության մեծ վարպետ Մարտիրոս Սարյանը գրել է. «Անիի մասին խոսելն անհնարին է, այն պետք է տեսնել»: Այնուհետեւ, ավելի քան կես դար անց, վաթսունական թվականների վերջերին, ծերունազարդ նկարիչը նամակ է հղել աշխարհի գերհզոր տերություններից մեկի Խորհրդային Միության ղեկավար Լեոնիդ Բրեժնեւին խնդրելով Անի այցելելու իր ցանկությունն իրականացնելու գործին նպաստել, ինչպես նաեւ հինգ քառակուսի կմ արտաքին տարածքը, որում Հայոց երբեմնի մայրաքաղաքի ավերակներն են, օրինական տիրոջը Հայաստանին վերադարձնելու հարցով: Անիի մասունքներին մեկ անգամ եւս հաղորդակցվելու, Հայոց երբեմնի մայրաքաղաքի վեհությունը նորովի ըմբռնելու հնարավորություն է «Անին հայ գեղանկարիչների գործերում» ցուցահանդեսը, որը բացվեց Հայաստանի Ազգային պատկերասրահում: Այն իրականացվել է Ազգային պատկերասրահի, Հայաստանի պատմության պետական թանգա[illegible] ու Եղիշե Չարենցի ա[illegible] եւ արվեստի թանգ[illegible]ի համագործակցությամբ: [illegible] հանդեսի բացման առթիվ իրենց ելույթներում Անիին նվիրված ցուցահանդեսը մշակութային խոշոր եւ տոնական իրադարձություն համարեցին արվեստաբան, Հայաստանի Ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը, արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության համանախագահ Լավրենտի Բարսեղյանը: Նախապես ցուցահանդես էր այցելել եւ իր օրհնանքի խոսքն ասել Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինը: Ցուցահանդեսում ներկայացված են Անիի անկրկնելի պատկերներն արտացոլող մի քանի տասնյակ կտավներ ու լուսանկարներ: Ցուցադրված են Գեւորգ Բաշինջաղյանի «Անիի պարիսպները», «Լուսնյակ գիշեր», Վարդգես Սուրենյանցի Անիի պատմության թեմաներով արված «Աստես կինը», Մարտիրոս Սարյանի «Ախուրյանի ձորում», Արշակ Ֆեթվաճյանի «Անիի ավերակները», Հակոբ Կոջոյանի «Անի», Հենրիկ Սիրավյանի «Անի քաղաքը» եւ բազմաթիվ այլ գեղանկարչական աշխատանքներ: Այցելուների ուշադրությանն են ներկայացված նաեւ Զավեն Սարգսյանի Անի քաղաքի տաճարներն արտացոլող լուսանկարները: «Անին հայ գեղանկարիչների գործերում» ցուցահանդեսը կգործի մինչեւ տարեվերջ:

Եկեղեցու գանձերը՝ ի տես ամենքի

Մեր մայրաքաղաքում բացվեց Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված «Հայ առաքելական եկեղեցու գանձեր» ցուցահանդես: Ցուցադրավայրում Հայաստանի պատմության պետական թանգարանում երբեւէ այդքան այցելուների առատություն չէր եղել: Բացի երեւանաբնակներից ցուցահանդեսի բացման հանդիսավոր արարողությանը ներկա էին նաեւ բազմաթիվ սփյուռքահայ ուխտավորներ, որոնք այս օրերին գտնվում են մայր հայրենիքում: Հանդիսության վայր Ամենայն հայոց կաթողիկոս, Նորին Սուրբ Օծություն Տեր-Տեր Գարեգին Առաջինի ժամանումից հետո, սկսվեց բացման հանդիսավոր արարողությունը: Հայոց հովվապետին ողջույնի խոսքով դիմեց Հայաստանի պատմության պետական թանգարանի տնօրեն Ալֆրեդ Շահնազարյանը: Նա միեւնույն ժամանակ ծավալուն զեկույցով անդրադարձավ մայրաքաղաքի մշակութային կյանքի նշանակալի իրադարձությանը՝ Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված «Հայ առաքելական եկեղեցու գանձեր» ցուցահանդեսին: Թանգարանի տնօրենը մասնավորապես ասաց. «Կարծում եմ, որ Հայաստանի մայր թանգարանը մեր մշակութային կյանքում ավագույնի իր առաքելությամբ արդարացիորեն վաստակել է տոնական հանդիսությունների մեկնարկը տալու եւ դրանց ամենաակտիվ կազմակերպություններից մեկը դառնալու պատիվը: Պատմական ճշմարտությունն ամեն բանից վեր դասելով, նա ամբողջատիրության դաժան պայմաններում իսկ չի տատանվել համարձակությամբ ներկայացնելու հայ եկեղեցու փիլիսոփա[illegible] պատմական ճա[illegible]: Ներկաներին խարին[illegible]

[illegible]ծանքով ողջունեցին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի օրհնանքի եւ գոհության խոսքը: Ցուցահանդեսը բացելու պատիվը շնորհված էր վեհափառ հորը: Այցելուները մեծ հետաքրքրությամբ ծանոթացան ցուցադրված նյութերին: Շուրջ հարյուր հիսունի հասնող նվիրական առարկաներ՝ կենաց խաչափայտի մասնատուփից մինչեւ ներկա դարի սկիզբը ստեղծված եւ եկեղեցուն նվիրաբերված հիշատակները, հայոց բազմադարյա քրիստոնեական ինքնատիպ քաղաքակրթության վկայագիր են: Թվարկենք ցուցադրանյութերից մի քանիսը. «Զաքարե Ամիրսպասալարի հաղթության կոթողը Ամբերդում 1200 թ. (պատճենը)», «Գագիկ Ա. Բագրատունի արքայի արձանի բնօրինակի չափերով վերականգնման փորձ», «Եկեղեցու փորագանդակ», «Կիլիկիայի Լեւոն Առաջին հայոց թագավոր (1129-1141 թթ.), «Եկեղեցու բեմի վարագույր», «Կաթողիկոսի թագկապոր» եւ այլն: Ազգային արժեքների եւ սրբությունների միջավայրում, որ հավերժանում են մեր մեծ նախնիների գործն ու ոգին, մեկ անգամ եւս հավաստում է թանգարանի աշխատակազմի անմնացորդ նվիրումն ու հավատարմությունը հայոց պետականության ու Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու սուրբ ավանդներին»:

Հ. Մ.

ՇԱԽՄԱՏ

Մարտական ոչ-ոքի առաջատարների մրցավեճում

Հակոբյանը պահպանեց մեկ միավորի տարբերությունը

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Հայաստանի շախմատի առաջնության 9-րդ տուրում կենտրոնականն էր համապատասխանաբար առաջին-երկրորդ հորիզոնականները զբաղեցնող գրոսմայստերներ Վլադիմիր Հակոբյանի եւ Արտաշես Մինասյանի հանդիպումը: Արտաշեսը խաղալով սեւերով՝ ընտրել էր Ուֆիմցեւի պաշտպանության այն տարբերակը, որտեղ վաղ են զարգացնում սպիտակադաշտ փիղը: Դիրքային պայքարում սպիտակները ստացան առավելություն, սակայն վճռական պահին սեւերը ժամանակավորապես զոհաբերելով թագուհու թեւի եզրային զինվորը, կարողացան զարգացնել իրենց ֆիգուրները: Հետագա պայքարում սպիտակներին հաջողվեց շահել նաեւ նույն թեւում մեկ այլ զինվոր: Բայց արքայական թեւում զարգացող գործողություններում սեւերը փոքր ուժերով փոխադարձ սպառնալիքներ ստեղծեցին եւ քայլերի կրկնությամբ գրանցվեց ոչ-ոքի:

Այդ պահին շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը, որը սպիտակներով խաղում էր միջազգային վարպետ Մելիքսեթ Խաչիյանի հետ: Գրոսմայստերը շահեց որակ, իսկ ապա այն զոհաբերեց եւ C զինվորը հասցրեց 7-րդ հորիզոնականին: Նշենք նաեւ, որ սեւ արքան գտնվում էր սահմանափակված վիճակում: Երբ Լպուտյանի սպառնալիքները անելանելի դրություն ստեղծեցին սեւերի համար Խաչիյանը ստիպված էր կանգնեցնել ժամացույցը, ի նշան պարտության:

Գրոսմայստեր Անաստասյանը մանեւրային պայքարում կարողացավ գերազանցել միջազգային վարպետ Աշոտ Նադանյանին: Վերջնախաղում ունենալով երկու փիղ, նավակի դիմաց Անաստասյանը մրցակցին ստիպեց «զենքերը» վայր դնել:

Լեւոն Արոնյանը վերջնախաղում զինվոր շահեց Վիգեն Միրումյանից, սակայն նյութական այդ առավելությունը չբավարարեց հաղթական միավոր շահելու համար ոչ-ոքի:

Նման ելք ունեցավ նաեւ միջազգային վարպետներ գյումրեցի Արա Մինասյանի եւ գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանի հանդիպումը:

Բոլորից երկար տեւեց միջազգային վարպետներ Նորայր Քալանթարյանի եւ Կարեն Ասրյանի մրցավեճը: Տարադաշտ փղերի վերջնախաղում Քալանթարյանը մեկ զինվորի առավելություն ուներ, ընդ որում, արքայական թեւում նրա 4 զինվորի դիմաց պայքարում էին մրցակցի 2-ը: Քալանթարյանը երկար մտորումներից հետո գտավ իր առավելությունը իրացնելու ուղին եւ հասավ հաղթանակի:

Այսպիսով, առաջնության եզրափակիչ 2 տուրից առաջ Հակոբյանը վաստակել է 7 միավոր 9-ը հնարավորից եւ մեկ միավորով գերազանցում է Արտաշես Մինասյանին ու Սմբատ Լպուտյանին:

Մրցաշարային աղյուսակը 9-րդ տուրից հետո

	Մ
1. Վլադիմիր Հակոբյան	7
2–3. Արտաշես Մինասյան	6
Սմբատ Լպուտյան	
4. Աշոտ Անաստասյան	5
5–6. Լեւոն Արոնյան	4,5
Կարեն Ասրյան	
7–9. Աշոտ Նադանյան	4
Վիգեն Միրումյան	
Մելիքսեթ Խաչիյան	
10–11. Արշակ Պետրոսյան	3,5
Արա Մինասյան	
12. Նորայր Քալանթարյան	2

Պատվավոր պարտություն

Չորեքշաբթի օրը կայացան ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի 17 հանդիպումներ: Մեր մարզասերներին առաջին հերթին հետաքրքրում է եվրոպական 9-րդ գոտում հանդես եկող Հայաստանի հավաքականի հանդիպման արդյունքը Պորտուգալիայի հավաքականի հետ: Նշենք, որ այս խմբում ընդգրկված մյուս թիմերը եւս պայքարից անմասն չմնացին:

Ինչպես արդեն նշեցինք, Հայաստանի ազգային հավաքականը ուժերը չափեց Պորտուգալիայի ընտրանու հետ: Պետք է նշել, որ հայկական թիմը պատվով դուրս եկավ փորձությունից, զիջելով ընդամենը 1–3 հաշվով: Մինչդեռ գաղտնիք չէ, որ ավելի խոշոր հաշվով պարտության մտավախություն կար: Ի դեպ, հայ երիտասարդ ֆուտբոլիստները հրոք ջախջախիչ՝ 1–8 հաշվով պարտություն կրեցին պորտուգալացի հասակակիցներից: Այնպես որ, ազգային հավաքականի ելույթը կարելի է ինչ-որ տեղ անսպասելի համարել: Անցնելով խաղին հիշենք, որ, ինչպես եւ սպասվում էր, դաշտի տերերն ավելի ակտիվ սկսեցին խաղը, սակայն մինչեւ 22-րդ րոպեն նրանց գրոհներն անարդյունավետ էին: Ինչպես պարզվեց հետագայում, երրորդ 10 րոպեն ճակատագրական եղավ Հայաստանի հավաքականի համար: Նախ չարաբաստիկ 22-րդ րոպեին Դոմինգուշը բացեց հաշիվը, իսկ 8 րոպե անց Ֆիգուն կրկնապատկեց այն: Մինչեւ խաղակեսի վերջ այս արդյունքը կողմերի կողմից չվերանայվեց: Ավելին, նոր էր սկսվել 2-րդ կեսը, երբ հայ ֆուտբոլիստներին սուր հակագրոհ հաջողվեց որը դիպուկ հարվածով եզրափակեց Էրիկ Ասատուրյանը՝ 2–1: Դժվար է ասել ինչպես կընթանար խաղը, եթե 4 րոպե անց Բարբոզան չվերականգներ 2 գնդակի տարբերությունը: Մինչեւ խաղավարտ նոր գոլեր չգրանցվեցին եւ 3–1 հաշիվը մնաց ուժի մեջ: Հայաստանի հավաքականը 2-րդ պարտությունը կրեց մրցաշարում:

Կիեւում ուկրաինացիները 1–0 հաշվով պարտության մատնեցին Ալբանիայի ֆուտբոլիստներին: Ընդ որում հաղթական գոլը Ռեբրովը խփեց հանդիպման վերջին վայրկյաններին: Հյուրընկալվելիս հաջող հանդես եկավ Եվրոպայի չեմպիոն Գերմանիայի հավաքականը, որը 3–1 հաշվով Բելֆաստում առավելության հասավ հյուսիսիռլանդացիների նկատմամբ:

Նույն օրը հայտնի դարձավ Ֆրանսիա-98-ի 8-րդ մասնակիցը: Եզրափակիչ փուլում հանդես գալու իրավունք նվաճեց Ռումինիայի հավաքականը, որը սեփական խաղադաշտում 4–2 հաշվով հաղթեց Մակեդոնիայի թիմին: Ի դեպ, մակեդոնացիները բավականին հաջող են հանդես գալիս ընտրական մրցաշարում եւ կար մի պահ, երբ հավակնում էին աշխարհի առաջնության եզրափակիչի ուղեգրերից մեկին: Ավելացնենք, որ Ֆրանսիայի խաղադաշտերում կներկայանան նաեւ աշխարհի չեմպիոն բրազիլացիները (առանց պայքարի), կազմակերպիչ երկրի՝ Ֆրանսիայի հավաքականը, ինչպես նաեւ օրերս աֆրիկյան գոտու ընտրական մրցաշարի հաղթողներ դարձած Նիգերիայի, Թունիսի, Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետության, Կամերունի եւ Մարոկկոյի թիմերը:

Պահ Հս. Իռլանդիա–Գերմանիա խաղից

5-րդ ենթախմբում, Սոֆիայում սկզբունքային մրցավեճ տեղի ունեցավ Բուլղարիայի եւ Իսրայելի հավաքականների միջեւ: Պետք է նշել, որ ընտրական մրցաշարի առաջին խաղում իսրայելցիները խոշոր անակնկալ էին մատուցել՝ 2–1 հաշվով հաղթելով աշխարհի նախորդ առաջնությունում 4-րդ տեղը գրաված բուլղարացիներին: Այս պարտությունը վերջիններիս շատ թանկ արժեցավ եւ թիմը նույնիսկ փլուզման եզրին հայտնվեց: Սակայն, այժմ Բուլղարիայի հավաքականը համախմբված կոլեկտիվ է նման եւ լի է վճռականությամբ կրկնելու 1994 թ. հաջողությունը: Իսկ մինչ այդ նրանց հարկավոր էր այս խաղում հաղթել մրցակցին: Ինչ մնում է հրեա ֆուտբոլիստներին, ապա նրանք տեսականորեն 1-ին տեղ գրավելու չնչին հնարավորություն ունեին եւ նույնպես պետք է 3 միավոր վաստակեին: Սակայն այս խաղում բախտը ժպտաց բուլղարացիներին: 68-րդ րոպեին Լյուբոմիր Պենեւի խփած միակ գոլը Բուլղարիայի հավաքականին ժամանակավորապես դուրս բերեց 1-ին հորիզոնական: Այժմ նրանց երկու վճռական հանդիպում է սպասվում ռուսների հետ: Վերջիններս եւս դժվարին կացությունում են: Ֆրանսիա մեկնելու համար նրանց անհրաժեշտ է այդ խաղերում վաստակել առնվազն 4 միավոր, ինչը դժվար, բայց իրագործելի խնդիր է:

Մյուս խաղերում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները. Բոսնիա–Դանիա՝ 3–0, Ֆինլանդիա–Նորվեգիա՝ 0–4, Հունգարիա–Շվեյցարիա՝ 1–1, Էստոնիա–Ավստրիա՝ 0–3, Բելառուս–Շվեդիա՝ 1–2, Չեխիա–Ֆարերյան կղզիներ՝ 2–1, Թուրքիա–Ուելս՝ 6–4, Լիխտենշտեյն–Իռլանդիա՝ 0–4, Լիտվա–Իռլանդիա՝ 0–0, Չիլի–Ուրուգվայ՝ 0–1:

ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թիավարորդները ժամադրվել էին Հրազդանում

Օգոստոսի 15–19-ը Հրազդանում անցկացվեց թիավարության Հայաստանի առաջնություն, որին մասնակցեցին Երեւանի, Սեւանի եւ Հրազդանի մեկական թիմերի շուրջ 80 մարզիկներ: Ոչ պաշտոնական ընդհանուր հաշվարկում հաղթեցին Երեւանի Շենգավիթ համայնքի ՀՄԴ-ի (մարզիչ՝ Սիմոն Սիմոնյան) եւ Սեւանի հավաքականի թիմերը:

Ներկայացնում ենք առաջնության տեխնիկական արդյունքները. բայդարկա-1՝ Լիդա Չիկինա (200 մ, Հրազդան), Սաթենիկ Թահիրյան (500 մ, Հրազդան), Մհեր Հովսեփյան (200, 500, 1000 մ, Երեւան): Բայդարկա-2՝ Լիդա Չիկինա–Սաթենիկ Թահիրյան (200 եւ 500 մ), Արտակ Սիմոնյան–Մհեր Հովսեփյան (200 մ), Արմեն Պողոսյան–Ալեքսանդր Կրեչին (500 մ, Սեւան), Մհեր Հովսեփյան–Արամ Անդրեասյան (1000 մ, Երեւան): Բայդարկա-4՝ Երեւանի քառյակ (200 եւ 1000 մ), Սեւանի քառյակ (500 մ): Կանոե-1՝ Գարիկ Փիլոյան (200 եւ 1000 մ, Սեւան), Արամ Անդրեասյան (500 մ, Երեւան): Կանոե-2՝ Շահեն Պետրոսյան–Կոլյա Պետրոսյան (200 մ, Հրազդան), Սեւանի զույգ (500 մ), Արամ Անդրեասյան–Արման Ավետիսյան (1000 մ, Երեւան): Առաջնության ավարտից հետո թիավարության Հայաստանի ֆեդերացիայի հատուկ մրցանակներին արժանացան երեւանցի Արտակ Սիմոնյանը եւ սեւանցի Գարիկ Փիլոյանը, որոնք հանձնեց մարզաձեւի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ Հրաչ Խուդոյանը:

Այս մասին տեղեկացանք սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից:

ՋՐԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱՁԵՎԵՐ

Կովաչը թարմացրեց Եվրոպայի ռեկորդը

Աշխարհամասի նոր ռեկորդ գրանցվեց Սեւիլիայում ընթացող ջրային մարզաձեւերի եվրոպայի առաջնությունում: Հունգարուհի Ագնես Կովաչը 200 մ բրաս լողաձեւի եզրափակիչում գրանցելով 2 րոպ. 24,90 վայրկյան արդյունք, 41 վայրկյանով բարելավեց իր իսկ ցուցանիշը, որը սահմանվել էր ապրիլի 23-ին Բուդապեշտում: Արծաթե պարգեւը բաժին հասավ լեհ մարզուհի Ալիսիա Պեչուկին, բրոնզը՝ Բրիգիտա Բեկյուին (Բելգիա):

Լարս Ֆրոլանդերը վերջին մետրերին

Սպասելիքներ կային Ատլանտայի օլիմպիական չեմպիոն, ռուսաստանցի Դենիս Պանկրատովից: Սակայն նա 100 մ բատերֆլայ լողաձեւի նախնական մրցումներում ցույց տալով 6-րդ արդյունքը, եզրափակիչում եւս չկարողացավ բարձրանալ 6-րդ տեղից: Իսկ հաղթանակը, 52,85 վայրկյան ցուցանիշով տարավ շվեդ Լարս Ֆրոլանդերը: Երկրորդ տեղում է ուկրաինացի Դենիս Սիլատինը, երրորդում՝ ֆրանսիացի Ֆրանկո Էսկազիսը:

Կանանց սինխրոն ջրացատկում (3 մ ոստնակացատկից) հաղթեց գերմանական Կլաուդիո Բոխներ-Կոնի Շվալֆուս զույգը: Ռուսաստանցիները՝ Լոժկոն եւ Յուլիա Պախալինան երկրորդն էին:

Արծաթե մեդալ նվաճեց տղամարդկանց երկյակը՝ Ալեքսանդր Վարլամովը եւ Իգոր Լուկաշինը 10 մետրանոց աշտարակացատկում: Նրանք զիջեցին գերմանացիներին՝ Յան Հեմպելին եւ Միխայիլ Կյունեյին:

Բաց հասարակության ինստիտուտի Արեւելք-արեւելք ծրագիրը

հայտարարում է մրցույթ մասնակցելու

«Տնտեսական սեփականաշնորհումը Կենտրոնական Ասիայի հետկոմունիստական երկրներում: Միջազգային ֆինանսական հաստատությունների եւ արտասահմանյան նվիրատու կազմակերպությունների ազդեցությունը» թեմայով սեմինարի:

Կենտրոնական Ասիայում, Կենտրոնական եւ Արեւելյան եվրոպայում սոցիալիստական համակարգի փլուզումը հանգեցրեց սեփականության մենեջմենթի՝ ներառյալ բաժնետոմսերի եւ հողի սեփականության ձեւերի փոփոխությունների: Սեմինարի նպատակն է ընձեռել հնարավորություն.
. օբյեկտիվորեն քննարկել այդ փոփոխությունները,
. ուսումնասիրել սեփականաշնորհման գործընթացը եւ տնտեսական քաղաքականությունը՝ կապված այդ հարցի հետ,
. վերլուծել սեփականաշնորհման նպատակների իրագործումը եւ նվիրատուների դերն այս հարցում:
Կարող են մասնակցել նվիրատու, ոչ շահութաբեր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, որոնք զբաղվում են սեփականաշնորհման խնդիրներով, տնտեսագետներ, սոցիոլոգներ, ժուռնալիստներ, որոնք մասնագիտանում են այս հարցերում, կառավարական պաշտոնյաներ, քաղաքագետներ եւ մասնագետներ կամ ուսանողներ, որոնք զբաղվում են սեփականաշնորհման հաջող կամ անհաջող փորձերի ուսումնասիրությամբ: Մասնակիցներն անպայման պետք է կապված լինեն այս ոլորտի հետ եւ ունենան համապատասխան աշխատանքային փորձ:

Սեմինարը կկայանա Ալմաթիում, սեպտեմբերի 25–27-ին: Այն կազմակերպվել է Ղազախստանի Սորոսի հիմնադրամի կողմից:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը: Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

. ինքնակենսագրություն
. երաշխավորագիր
. թեզեր այս հարցի վերաբերյալ

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտ հետեւյալ հասցեով.
Այգեձորի 53 բ
հեռ. 272119, 271713, 151088

«ԱՅԱՔՍ» ՖԻՐՄԱՆ

ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԾՈՎԱՓՆՅԱ ՀԱՆԳԻՍՏ

ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԾՈՎԱՓ
ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑՆԵՐ ԲՈԼՈՐ
ՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ
ՇԱՀԱՎԵՏ ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏ
ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

ԲԵՅՐՈՒԹ
ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)
ԼԱԹԱՔԻԱ (ՍԻՐԻԱ)

«ԱՅԱՔՍ» ՖԻՐՄԱՆ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ Է ՀԱՃԵԼԻ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱԿՏԻՎ ՀԱՆԳԻՍՏ

ԵՐԵՎԱՆ
ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43/ա
ՀԵՌ. 538845

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

հրավիրում է Ձեզ սովորելու հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. ստոմատոլոգիա (բժիշկ ստոմատոլոգ)
2. իրավագիտություն
3. միջազգային հարաբերություններ
4. ժուռնալիստիկա
5. ֆինանսներ եւ վարկ
6. Բույրական գործ–2 տարի

Ուսանողները համալսարանի հաշվին սովորելու են

ԿՈՄՊՅՈՒՏԵՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾ

եւ ստանալու են համապատասխան վկայական:

Հասցեն Երեւան. Կոմիտաս. Վրացական 22 («Նաիրի» կոշիկի ֆաբրիկայի հարեւանությամբ)

Հեռ. 23-01-15, 53-75-97

«ՇԱՀԱՄԻՐ ՇԱՀԱՄԻՐՅԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

հայտարարում է 1997-98 ուսումնական տարվա ընդունելություն 5-10-րդ դասարաններում:

Ուսուցումը 9-10-րդ դասարաններում իրականացվում է խորացված ծրագրերով բուհական ընդունելության քննությունների առաջադրվող առավելագույն պահանջներին համապատասխան:

Գործում են հետեւյալ հոսքերը

- Հումանիտար
- Ֆիզիկամաթեմատիկական
- Բնագիտական

Վարժարանում դասավանդում են ԵՊՀ բազմափորձ դասախոսները:

Պայմաններին կարող եք ծանոթանալ վարժարանում: Աջափնյակ. Արզումանյան 5, թիվ 122 դպրոցի մասնաշենք, հեռ. 39-10-00, 35-32-84

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 15-Ը ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՆՈՐ ՎԵՐՋՆԱԺԱՄԿԵՏ
ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՈՉՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը կրկին դիմումներ է ընդունում մագիստրոսի աստիճան շնորհող համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի երկամյա ծրագրի համար: Լիցենզավորված ոչ պետական բուհերի ուսանողները կարող են դիմել պայմանականորեն. պայմանները ճշտելու համար խնդրվում է դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Ծրագիրը համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական մայրցամաքային իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները եւ կունենա երկու ուղղվածություն: Համեմատական սահմանադրական իրավունքի առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: Միջազգային գործարարության իրավունքի շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները, պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային ապրանքային առեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման մեթոդները: Համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի ծրագրի հիմնական նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողներին օժանդակելու իրենց երկրի ա) խաղաղականության մշակման եւ օրենսդրական գործընթացների եւ բ) զարգացող շուկայական տնտեսության իրավական հիմքերի ստեղծմանը:

Դիմորդները պետք է ունենան իրավաբանական բարձրագույն կրթություն եւ անգլերեն լեզվի մասնակի իմացություն: Դիմորդները պետք է ներկայացնեն դիպլոմ եւ ներդիր իրենց պատճեններով, երեք երաշխավորագիր նամակ, լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: 1997 թ. սեպտեմբերի 15-ը փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է:

Բոլոր դիմորդները 1997 թ. սեպտեմբերի 17-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. հոկտեմբերից մինչեւ 1998 թ. ամռան վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ: Նախնական ծրագիր ընդունվելը 1997 թ. սեպտեմբերին դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի եւ նախապատրաստական փուլում ցուցաբերած առաջադիմության հիման վրա: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն պայմանագիր հետո 3 տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

Բաց Հասարակության ինստիտուտի Արեւելք-արեւելք ծրագիրը հայտարարում է մրցույթ մասնակցելու

«Կենտրոնական եւ արեւելյան երկրներում երեխաների գրագիտության մակարդակի բարձրացման նոր ստրատեգիաների մշակումը պետական ռեֆորմների եւ սոցիալական անկայունության պայմաններում» թեմայով սեմինարի

Սեմինարի նպատակն է համախմբել առաջինչներ. գրադարանավարներ եւ երեխաների գրագիտության հետ առնչվող այլ մասնագետներ քննարկելու երեխաների բարոյական եւ մտավոր զարգացման հետ կապված խնդիրներ ինչպես նաեւ հաջողված նրանց վերլուծելու աճող սերնդի գրագիտության տեսական եւ գործնական խնդիրները:

Միջոցառումը կազմակերպել է Մանկական գրադարանների Դնեպրոպետրովսկի համակարգը: Այն կկայանա սեպտեմբերի 16–20-ը, Դնեպրոպետրովսկում:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը:
Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն
- երաշխավորագիր
- հիմնավորում, թե որքանով այս միջոցառումը կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտ հետեւյալ հասցեով.

Այգեձորի 53 բ. հեռ. 272119, 271713, 151088

Բաց հասարակության ինստիտուտի Արեւելք-արեւելք ծրագիրը հայտարարում է Հայաստանում սեմինարի/համաժողովի կազմակերպման մրցույթ:

Արեւելք-արեւելք ծրագրի հիմնական խնդիրն է Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին Խորհրդային Միության երկրների միջեւ հարթել համագործակցության եւ հաղորդակցության նոր ճանապարհներ, որոնք հնարավորություն կտան բացահայտել անցումային շրջանին հատուկ ընդհանուր խնդիրներ եւ մշակել հնարավոր լուծումներ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել կազմակերպություններ եւ անհատներ, որոնց ծրագրի առաջարկները կհամապատասխանեն Արեւելք-արեւելք ծրագրի հիմնական նպատակին:

Առաջարկվող ծրագրի բյուջեն չպետք է գերազանցի 15000 դոլարը:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել ծրագրի անգլերեն եւ հայերեն տարբերակները:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ 1997 թ. սեպտեմբերի 4-ը:

Դիմումների ձեւերը կարելի է ստանալ Բաց հասարակության ինստիտուտի Երեւանի գրասենյակում:

Հասցե. Այգեձորի 53 բ. հեռ. 272119, 271713, 151088

ՆՅՈՒ ՎԻԺՆ

Ամիրյան 15 («Օրբիտա» խանութի շենքում)
Հեռ./ֆաքս 537703, 586604

Համակարգիչներ, կոնդիցիոներներ, աուդիո-վիդեո եւ կենցաղային տեխնիկա:

Գնացուցակին կարող եք ծանոթանալ «Ազգ» եւ «Օրհենս» թերթերի շաբաթօրյա համարների 8-րդ էջում:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ ֆրանսիական ժԻԱ ընկերությունը համատեղ ստեղծել են Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոն՝ ՍԵՄԱ, որը գործում է 1991 թ.: Կենտրոնի նպատակն է վարչական, կոմերցիոն եւ ֆինանսական ոլորտների համար կադրերի վերապատրաստումը մենեջմենթի, առեւտրի եւ ֆինանսական կառավարման արդի տեխնոլոգիաներին համապատասխան: ՍԵՄԱ կենտրոնը կազմակերպում է 1997-98 թթ. ուսումնական տարվա ընդունելություն: Ուսումնառությունը բաղկացած կլինի 10 փուլերից, յուրաքանչյուրը ամիսը մեկ անգամ մեկ շաբաթ տեւողությամբ, մեկ տարի կտրվածքով:

Դասավանդման ծրագիրը

- *Շուկայական տնտեսություն*
- *Հաշվապահություն*
- *Ձեռնարկությունների իրավունքը*
- *Ձեռնարկության կազմակերպումը եւ արտադրության մեթոդները. անալիտիկ կառավարում*
- *Բանկ եւ ձեռնարկություններ*
- *Վաճառք եւ բաշխում*
- *Մարկետինգ*
- *Մենեջմենթ եւ մարդկային ռեսուրսներ*
- *Միջազգային առեւտուր, ներմուծում եւ արտահանում, ֆինանսական գործառնություններ*
- *Բիզնես պլան*

Ունկնդիրները կարող են հաճախել փուլերից ցանկացածին ըստ ընտրության, ինչպես նաեւ բոլոր փուլերին հաջորդաբար: Դասընթացներն անցկացվում են ֆրանսիացի փորձառու մասնագետների սինխրոն թարգմանությամբ: Դասընթացի մասնակիցներին կտրվի համապատասխան վկայական: ՍԵՄԱ կենտրոնը Ձեզ տեղեկացնում է, որ ուսումնական տարվա վերջում դասախոսությունների որոշ փուլին մասնակցած ունկնդիրներից լավագույններին հնարավորություն կընձեռվի առաջադրվելու տարբեր ձեռնարկություններում, ինչպես նաեւ օտարերկրյա ֆիրմաներում աշխատանքի անցնելու համար:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56.51.94 հեռախոսով:
Հասցեն՝ Հանրապետության 39
ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատ

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան ... -23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 647 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 21.08.1997 Գինը 100 դրամ